

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

PAP D Bat La Serra

**Programa d'Acompanyament a la Presa de
Decisió dels alumnes de segon de Batxillerat de
l'Institut La Serra**

Alba Rodríguez Pujol
Tutora: Pilar Figuera Gazo

AGRAÏMENTS

Expresso el meu sincer agraïment a totes les persones que han fet possible la realització d'aquest treball. Fent èmfasi a la persona que a dut la tutoria d'aquest projecte, la Dra. Pilar Figuera Gazo, qui m'ha donat suport, ànims, motivació i ajuda durant tot el procés.

A la Mar Miquel, persona de referència de l'Institut La Serra, per facilitar-me l'accés als alumnes i al centre i fer que la meva estància esdevingués agradable.

A la meva família, per animar-me, motivar-me i interessar-se per la feina a desenvolupar, i tenir paciència en la fase final del projecte

Als alumnes de segon de batxillerat, que sense la seva col·laboració tant positiva, alegre i entusiasta, no hagués estat possible la realització d'aquest programa d'una manera amena.

I en especial als exalumnes de l'Institut, per col·laborar de manera desinteressada i per demostrar-me que m'emporto grans amics del període que vaig ser alumna de l'Institut La Serra.

ÍNDEX	Pàgina
PART 1. Aportacions rebudes en el procés formatiu del grau	4
PART 2. Treball segons la modalitat escollida	9
Abstrac	10
Introducció	11
1. Marc conceptual	12
1.1 Origen de l'Orientació	12
1.2 Concepte d'Orientació	13
1.3 Marc legal de l'Orientació	15
1.3.1 Polítiques públiques europees	15
1.3.2 Desenvolupament institucional de l'orientació a Espanya i a Catalunya	15
1.4 Principis bàsics de l'Orientació	16
1.5 Model d'intervenció de l'Orientació	16
1.5.1 Model clínic (<i>counseling</i>)	17
1.5.2 Model de programes	17
1.5.3 Model de consulta	18
1.6 Orientació i l'acció tutorial en secundària	18
1.6.1 Contextualització de l'acció tutorial. La tutoria	18
1.6.2 Marc legal de l'acció tutorial a l'educació secundària i del batxillerat a Catalunya	20
1.6.3 Marc d'intervenció. Pla d'Acció Tutorial (PAT)	20
1.6.4 Tutoria entre iguals (<i>peer-tutoring</i>)	22
1.6.5 La mentoria	24
1.7 La transició acadèmica	25

2. Part empírica	28
2.1 Presentació del projecte	28
2.1.1 El context: El Pla d'Urgell	28
2.1.2 Finalitat i objectius	29
2.1.3 Fases de desenvolupament	30
2.1.4 Metodologia	32
2.2 Elaboració i implementació del programa	34
2.2.1 Anàlisi de necessitats	35
2.2.1.1 Metodologia per a l'anàlisi de necessitats	36
2.2.2 El grup de Facebook: l'acompanyament virtual	46
2.2.3 Les sessions presencials	49
2.3 Avaluació del programa	56
3. Conclusions	60
Bibliografia	62
PART 3: Avaluació i autoavaluació	65

PART 1

APORTACIONES REBUDES EN EL PROCÉS FORMATIU DEL GRAU

Aportacions rebudes en el procés formatiu del grau

Des de petita he tingut la vocació marcada en ajudar als altres individus. A poc a poc, i després d'alguns "fracassos escolars", vaig anar definint el meu perfil professional cap a l'educació. Alguna cosa dins meu s'adonava que el sistema educatiu en que em veia immersa, tenia algunes mancances. Després del batxillerat, tot i saber que el meu lloc estava en el món educatiu, tenia dubtes sobre si pròpiament ensenyar, era la meva vocació. Per por al fracàs, vaig començar un CFGS de Tècnica en Educació Infantil, enlloc d'entrar directament a la universitat. En tan sols un parell de mesos vaig confirmar que el meu lloc estava en la pedagogia i entrar en el *Grau en Pedagogia* va ser la meva primera i única opció.

Fer un CFGS abans del grau, va estar la millor decisió que he pogut prendre, ja què tenia millor base davant les assignatures de *Formació Bàsica* i *Obligatòries del Grau* cursades durant el **primer curs**, en comparació a molts dels meus companys que venien directament del batxillerat. Per formar-me com a professional, les aportacions que he rebut de les diferents assignatures se m'han suposat un ordre lògic en aquesta construcció. Començant per assignatures com *Història de l'Educació*, *Antropologia pedagogia*, i *Didàctica i currículum*, van contribuir a contextualitzar el món educatiu i entendre com s'ha arribat a la situació actual. Un cop absorbida aquesta informació l'assignatura *Teoria de l'Educació*, *Teoria i pràctica de la investigació educativa*, *Comunicació en Educació*, *Psicologia en Educació* i *Diversitat i Educació*, van contribuir a començar a definir el meu perfil com a pedagoga. Va estar a través de diversos projectes on cadascú es desmarcava segons el seu interès en cada col·lectiu de persones. De manera paral·lela, en l'assignatura *Teoria i pràctica de la investigació educativa* i *Estratègies i recursos didàctics*, estàvem aprenent de manera satisfactòria a elaborar un projecte, des de la base més científica, a la planificació, el disseny i l'avaluació d'aquest. Hagués estat profitós pels alumnes poder profunditzar més en el caire de la investigació en assignatures posteriors. Finalment mencionar *Professionalització i sortides laborals*, on es termina els diferents perfils de pedagogs que hi ha, els àmbits on es podrà treballar i algunes de les seves funcions. És l'assignatura clau on es fa la primera "neteja" d'alumnat i aquests decideixen deixar el grau o canviar-se de titulació.

El **segon curs**, tot i que encara vàrem cursar algunes assignatures de caire històric, es va caracteritzar per haver assignatures relacionades en l'àmbit institucional i digital. *Pensament pedagògic i social contemporani*, *Pedagogia social* i *Economia de l'educació*, van deixar per finalitzat l'aprenentatge històric que el grau ha ofert. En aquestes, les teories i corrents estudiats

s'ajustaven més al perfil del pedagog, en comparació a les assignatures del primer curs. Personalment, segurament gracies al bon professorat que impartia aquestes assignatures, vaig començar a definir el meu perfil professional a través de *Organització i gestió d'institucions educatives*, *Instruments i estratègies de recollida d'informació* i *Innovació i desenvolupament organitzatiu*. L'aprenentatge de gestió dels centres educatius i analitzar i avaluar les interrelacions que s'estableixen entre ells, em va despertar un interès cap aquest àmbit. Aquest segon curs també va suposar saber quin àmbit no em motivava, *Ensenyament i aprenentatges en la societat digital* i *Estadística aplicada a l'educació* se'm van resultar assignatures allunyades del meu objectiu professional com a pedagoga per què esperava aprendre estratègies destinades en l'àmbit educatiu, més que en general, així com poder aplicar de manera més concreta la pràctica aplicada.

El **tercer curs**, on es continua amb les assignatures de *Formació obligatòria*, les puc classificar en dos grups: per una banda les "interessants però decepcionants" i per l'altra banda "les profitoses". Dins del grup "interessants però decepcionants" incloc en primer lloc *Diagnòstic i orientació educativa*. D'aquesta esperava aprendre a diagnosticar tot aplicant els instruments necessaris per dur a terme una intervenció competent. Però vàrem veure pocs instruments i vàrem analitzar pocs casos. Dins d'aquest bloc també incloc *Política de l'Educació*, en que una vegada més es va repetir molts temes històrics enlloc de centrar-se en lleis orgàniques del sistema, recursos polítics o tenir capacitat crítica individual envers els discursos pedagogicopolítics i les decisions que es prenen, tal i com marca el pla docent. I *Disseny i avaluació de processos d'Ensenyament i aprenentatge*, juntament amb *Disseny, Desenvolupament i Avaluació de la Formació*. Dues assignatures on es posa en pràctica tots els processos apresos en quan l'elaboració de projectes i programes, però sense tenir gaire sentit en que es cursis per separat en quan als termes d'elaboració d'un projecte. Per sort *Axiologia i educació en valors* compensava aquesta decepció. Va ser una assignatura dins del meu bloc "profitoses" on vam aprendre múltiples termes i adquirir diverses habilitats: vam aprendre a ser crítics davant formats editorials, gràcies als projectes dels companys, vam aprendre educació en valors dins d'àmbits molt diferenciats, vam aprendre a ser crítics davant la societat actual respectat les diferents opinions dels altres membres de la classe, i vam tenir temps per analitzar, seleccionar i sintetitzar documentació sobre l'educació des d'una vessant ètica, amb el vocabulari adequat. *Models, estratègies i recursos per a la inserció professional*, va complementar el que a les altres assignatures s'anava veient a pinzellades en quan l'àmbit de la inserció professional, ja que ens va dotar de noves perspectives i conceptes professionals

relacionat en una vessant social. Àmbit poc tractat a la carrera però amb força sortida professional. Finalment, *Pràctiques d'inserció professional*, va esdevenir una assignatura sorprenent i apassionat. Donar-nos l'oportunitat de crear la teva pròpia empresa, desperta una habilitat emprenedora que no es té l'oportunitat de desenvolupar en assignatures tant teòriques com les esmentades anteriorment. A més, si et motiva la teva creació, ajuda a perfilar el teu perfil professional.

El **quart curs** ha esdevingut molt curt per a mi, ja que gràcies a haver fet el CFGS, se m'han convalidat assignatures. Començant per la millor assignatura cursada a la carrera, m'he trobat amb *Pedagogia internacional*. Una assignatura cursada massa tard, ja que he après ha: buscar informació de qualitat en aspectes educatius europeus, adquirir vocabulari tècnic de caire educatiu, desenvolupar una mirada crítica davant els sistemes educatius de diferents països, adquirir les competències necessàries per dissenyar un sistema educatiu, entrar en contacte amb el món actual, i sobretot, exigència a l'hora d'aprendre i presentar els projectes. En contraposada, *Entorns, processos i recursos tecnològics d'aprenentatge*, no hem après res de caire actual. Totes les classes han esdevingut aules invertides. La font d'on s'ha extret la informació proporcionada ha estat realment desmotivant. No s'ha tingut l'oportunitat de poder dur un projecte de forma real, ja que tot ha estat a través de simulacions allunyades a l'àmbit tecnològic. Finalment parlar de *Mediació i conflicte*, una assignatura provocadora on la professora ha estat poc neutra. Tot i així vam tenir l'oportunitat de poder desenvolupar un cas de manera individual i grupal, la qual cosa va provocar que es desenvolupes una habilitat crítica davant de conflictes socials.

En quan les **optatives cursades**, tant sols una de les quatre cursades m'ha decebut profundament. Aquesta és *Resolució de problemes educatius a través de la recerca educativa*. No vaig entendre el fil conductor de la temàtica de l'assignatura. Jo em vaig matricular per què tenia l'esperança que anés lligada amb l'assignatura d'investigació cursada a primer. Però no puc fer cap ressenya per què no vaig aprendre. No obstant *Orientació i gènere* i *Trastorns de desenvolupament i de conducta* van esdevenir assignatures apassionant. Tant a l'una com a l'altra vam desenvolupar competències específiques per ser crítiques en aquests àmbits i distingir trastorns propis d'aquests gèneres, així com també, relacionar-ho amb el perfil professional del pedagog.

Per posar en pràctica totes les competències descrites en la valoració de les assignatures, hem tingut l'oportunitat de fer-ho a través de les *Pràctiques d'implicació* i del *Treball de Final de*

grau. Tal i com he reflectit en les assignatures d'àmbit formador i empresarial, les pràctiques les he dut a terme en una escola especialitzada en formació en el lleure. Allà se m'ha donat l'oportunitat de posar en pràctica les competències que he adquirit en l'avaluació de projectes i he pogut desenvolupar-me àgilment dins del marc de les competències que l'alumnat dels cursos havia d'adquirir. I per acabar, el moment més esperat dels quatre anys de carrera, el *Treball de Final de Grau*, on he pogut contribuir en ajudar a un col·lectiu específic de la societat, demostrar que sé programar, dissenyar, implementar i avaluar un projecte educatiu, fer èmfasis al motiu de per què les experiències de la vida m'han portat a estudiar pedagogia i gaudir de la meva professió. Després de quatre anys puc afirmar que la meva vocació està en la pedagogia.

La meva valoració global es resumeix en que ha estat una carrera poc exigent i amb professors poc motivats. Durant els dos anys de cicle que vaig esperar per entrar a la carrera, vaig mirar amb molta il·lusió els temes a tractar en les diferents assignatures, i no he parat de tenir una decepció darrere l'altra. Les expectatives han anat disminuint a mesura que passaven els cursos, però les pràctiques i el TFG han fet que recuperés la il·lusió i la confiança cap a l'ensenyança. Una vegada més, he corroborat que alguna cosa està passant amb el sistema educatiu. Sé del cert que la meva opinió no es queda aïllada respecte els meus companys de promoció. Moltes vegades a classe s'ha ensenyat el contrari del que s'ha estat dient, i això provoca conflicte moral. Concloc amb que la meva vocació està en contribuir a millorar els processos del sistema educatiu.

PART 2

TREBALL SEGONS LA MODALITAT

ESCOLLIDA

ABSTRAC

El *PAP D Bat La Serra* és un Programa d'Acompanyament a la Presa de Decisió destinat als alumnes de segon de batxillerat, contextualitzat a l'Institut La Serra al municipi de Mollerussa, província de Lleida. El seu objectiu és dissenyar, implementar i avaluar un programa de tutoria i mentoria entre iguals que complementi el PAT de l'institut, a través dels seus exalumnes. Totes les accions realitzades s'han dut a terme a partir d'experiències i casos reals amb la finalitat de potenciar l'acompanyament a la presa de decisió durant l'últim curs de batxillerat. El projecte s'ha elaborat en fases durant els tres trimestres del curs acadèmic 2015 – 2016.

Paraules clau: orientació, Pla d'Acció Tutorial, tutoria entre iguals, transició, institut, batxillerat, programa d'acompanyament.

PAP D Bat La Serra is a support program focused on the decision-making process intended for students in the Second Year of Batxillerat at La Serra High School, situated in Mollerussa, in the Lleida province. This project is aimed at Planning, implementing and assessing a program based on peer mentoring, which would complement PAT (Tutor Action Plan), with the guidance of former students. All the activities have been conducted from experiences and true stories with the purpose of enhancing the support on the decision-making process over the last year of Batxillerat. The project has been developed in several stages over the three terms of 2015 – 2016.

Key words: guidance, tutor action plan, peer mentoring, transitional period, high school, batxillerat, support program.

INTRODUCCIÓ

El present *PAP D Bat La Serra* és un programa d'acompanyament a la presa de decisió dels alumnes de segon de batxillerat dut a terme a l'Institut La Serra durant el curs 2015 – 2016 i pretén complementar el PAT de l'institut. La iniciativa surt arran de l'experiència viscuda mentre estudiava segon de batxillerat. Aquest institut, situat a la capital de la comarca del Pla d'Urgell, va estar on vaig cursar la secundària i el batxillerat. En arribar el final d'aquestes etapes, vaig detectar que em mancava informació sobre les sortides acadèmiques que existien i que, a l'igual que molts companys de la meva promoció, teníem dificultats per cercar aquesta informació.

A mesura que van anar passant els cursos acadèmics, vaig sentir que la meva vocació estava en l'educació, concretament en la millora dels processos educatius. Per tant, a través de la pedagogia m'he anat introduint a poc a poc en aquest món per dur a terme aquesta finalitat. És a través d'aquest programa, on per primera vegada he pogut posar en pràctica tot allò que feia temps que tenia divagant per la meva ment. He aportat una millora en un centre educatiu i he pogut implementar els aspectes més treballats durant els quatre anys de grau: dissenyar, aplicar i avaluar un projecte educatiu.

La peculiaritat enriquidora d'aquest treball, és que està dissenyat a través del recull de necessitats exclusives dels alumnes de l'Institut La Serra. Al ser un institut situat en una zona rural, l'orientació a rebre va més enllà de sessions pròpiament dedicades a orientar, sinó que s'ha tingut en compte el procés de transició que un alumne d'una comarca amb baixa densitat de població ha de fer a l'hora de prendre una decisió de cara al seu futur acadèmic i professional. La premissa de tot el treball ha estat que cada acció educativa està duta a terme a partir d'experiències reals que han anat aportant els exalumnes de l'institut al llarg del segon i tercer trimestre d'aquest curs escolar. El motiu d'aquest principi metodològic ve donat per què he volgut reflectir allò remarcat durant la carrera: tot allò que es pugui transmetre a partir de demostracions reals, arriba millor a l'alumnat. El fet de que exalumnes, els quals uns anys enrere estaven asseguts als mateixos pupitres que els alumnes de segon, i hagin passat per la mateixa situació, exàmens i professors, ha motivat de manera favorable la participació dels estudiants de segon i s'ha contagiats les ganes de col·laborar tant per part meva a l'hora d'elaborar el projecte, buscar informació per part dels alumnes, o reviuè històries i donar un cop de mà per part dels exalumnes de l'institut.

Aquest projecte consta d'un Marc Conceptual on s'incideix en l'orientació acadèmica i professional, el PAT, la tutoria entre iguals i la transició acadèmica. A continuació, es troba el

desenvolupament del programa, el qual consta d'una introducció detallada amb el disseny del pla de treball, la finalitat i els objectius, les fases de desenvolupament, la metodologia, l'anàlisi de necessitats, la implementació, l'avaluació i les conclusions. Finalment, en els annexos he volgut reflectir tot el material recollit, fent èmfasis especialment en totes les aportacions dels exalumnes, ja que sense ells, no hagués estat possible la transmissió de valors, experiències i coneixements entre els alumnes de generacions més joves i els que ja comencem a entrar al món adult.

1. MARC CONCEPTUAL

1. L'Orientació

L'orientació ha seguit, i continua fent-ho, una llarga trajectòria per abordar totes aquelles necessitats de les persones al llarg de la seva vida acadèmica i professional. És per això, que cal fer esment dels seus orígens, citar aquells autors que han aportat nous matisos al paradigma, i fer una trajectòria històrica del concepte, des dels seus inicis fins l'actualitat, definint com s'entén, quins principis orienten l'acció i com intervé. Aquests aspectes es sintetitzen tots en aquest primer apartat.

1.1 Origen de l'orientació

L'Orientació és un terme que ve marcat des del segle XX. Fa més de cent anys que s'acompanya i s'orienta a les persones en el terreny professional i en el camp laboral. L'origen s'ubica al 1908, quan Pearsons va fundar a Boston el *Vocational Bureau* i va publicar *Choosing Vocation (1909)*, amb l'objectiu de crear un model per a què cada persona escollís el treball més adequat. Com assenyala Bisquerra (1996), en la seva revisió històrica, Kelly utilitza per primera vegada el terme "*orientació educativa*" al 1914, i dona peu a l'orientació com un procés d'ajuda. És, però, als anys cinquanta quan s'incideix en èmfasis en aquest medi, i s'avança a nivell teòric, pràctic i de redifinició del concepte *Orientació Professional*, encarant-lo cap a un caire més d'ajuda, elecció i progressar en l'ocupació (Sánchez García, 2013). A partir d'aquesta nova visió, sorgeix l'enfoc teòric del *desenvolupament per la carrera*. Álvarez González (2009), recalca a Super defensor de la idea com un enfoc al cicle vital del subjecte, i obre portes cap a la intervenció d'adults i la formació permanent a la dècada dels anys seixanta. Als anys setanta, s'inicia un període de professionalització i consolidació, així com l'auto-orientació de l'individu en el desenvolupament de la seva carrera (Sánchez García, 2013),

A partir dels anys vuitanta, l'orientació queda vinculada al procés educatiu. De fet, en el marc de les polítiques públiques europees comença a tenir cabuda quan la inserció laboral dels joves es planteja com a tema preocupant, i al 1993 entra en vigor el Tractat de la Unió Europea, intensificant-se la cooperació entre educació i formació professional. Aquest procés s'accelera i l'evolució de l'orientació guanya en importància en les polítiques públiques. Actualment, segons l'informe de prospectiva de l'Estratègia Europea 2020, se li atorga un paper transversal per continuar aconseguint objectius reconeguts com un dret en el model social europeu.

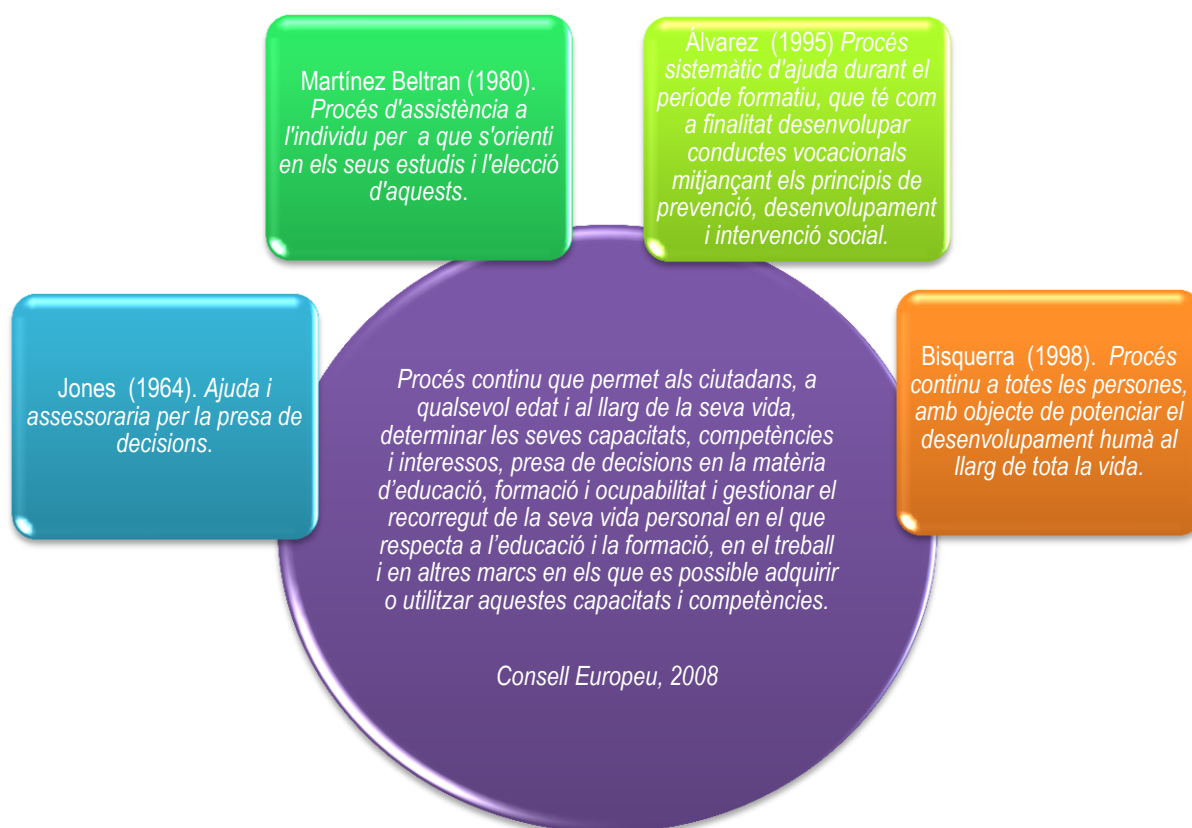
1.2 Concepte Orientació

Donada la trajectòria del concepte *Orientació*, la seva elaboració resulta complexa. Són molts els autors que al llarg dels anys han fet diverses aportacions al terme Orientació. Tal i com recull Bisquerra (2006), els primers enfocaments de la definició, consideraven l'orientació com un fet puntual dirigit a l'orientació professional. El concepte va anant evolucionant i incorporant-se en l'àmbit acadèmic, per a què l'orientació anés dirigida a l'elecció dels estudis. A partir dels models de desenvolupament, es va afegir al concepte la finalitat de desenvolupar conductes vocacionals, tenint en compte els principis de prevenció, desenvolupament i intervenció social, i es va incorporar a la definició la característica de ser un procés continu al llarg de la vida.

Per acabar de definir i donar sentit al terme, Sánchez García (2013) aporta unes notes essencials a l'orientació: des de la perspectiva actual, l'orientació és un procés al llarg de tota la vida, un dret de les persones; té com a finalitat facilitar el procés de desenvolupament de la carrera i el potencial professional; és una intervenció de caràcter preventiu i diagnòstic, la intervenció ha de ser continua, sistemàtica, tècnica i professional. Álvarez González i Bisquerra (2012), destaquen el paper de la persona orientada, com agent actiu i principal, té la necessitat dur a terme la intervenció en tots els contextos que es desenvolupa la persona. La definició del Consell Europeu (2008) recull les característiques fonamentals de l'orientació actual (Esquema 1).

En síntesi, podem dir que el concepte d'orientació a passat de tenir un caràcter diagnòstic puntual, a sustentat-se de principis de prevenció, desenvolupament i atenció a la diversitat dels alumnes en els diversos agents educatius.

Esquema 1. Recull de Molina (2003) de l'evolució del terme *orientació acadèmica i professional* definida per diferents autors, i definició actual donada pel Consell Europeu, 2008.

Font: elaboració pròpia.

Segons un estudi publicat per Martínez, Arnau i Sabaté (2015), el terme orientació rep una denominació o una altra dependent del seu context. S'utilitza *orientació escolar* quan les accions que es duen a terme són ajudar, acompanyar i aconsellar en el consell escolar per part del professorat de la institució o altres professionals. Es parla d'*orientació acadèmica* quan es fa referència a un acompanyament en referència a l'àmbit d'estudi dins o fora del context escolar, la finalitat la qual es centra en l'obtenció dels bons resultats acadèmics de l'alumnat en coherència amb les seves aptituds i alhora s'elaborin el recorregut formatiu tot treballant el creixement personal. D'altra banda, l'*orientació professional* denomina el procés el qual potencia la maduresa professional que fa l'alumne acord amb les seves aspiracions, per concretar els seus objectius a mitjà termini en relació al seu recorregut formatiu. En aquest cas, també es pot parlar d'*orientació professional* o *orientació vocacional*. En cas de la secundària, esdevenen conceptes entrelaçats dins d'un mateix procés.

1.3 Marc legal de l'Orientació

1.3.1 Polítiques públiques europees:

L'orientació comença a tenir cabuda en el marc de les polítiques públiques europees, quan la inserció laboral dels joves es planteja com a tema preocupant. En la resolució del 2 de febrer de 1976, la transició de l'escola a la vida activa es converteix en prioritat i s'incrementa la importància de l'orientació en els centres educatius, sent continua en tota l'escolarització. Als anys 80 s'observa que els sistemes educatius i de formació són rígids i poc transparents, així que la Comissió Europea proposa grans programes per afavorir el coneixement entre sistemes educatius. Al 1993 entra en vigor el Tractat de la Unió Europea, intensificant-se la cooperació entre educació i formació professional. Aquest procés s'accelera i l'evolució de l'orientació guanya en importància en les polítiques públiques Narváez Sánchez, (2011).

A partir de l'any 2000, el Consell Europeu posa mesures per impulsar les estratègies de cooperació a nivell europeu en l'educació i formació per a que els ciutadans d'Europa puguin accedir a informació i assessorament de qualitat sobre les oportunitats d'aprenentatge. En la prospectiva de l'Estratègia Europea 2020, l'orientació no deixa de ser una iniciativa la qual se li atorga un paper transversal per continuar aconseguint objectius reconeguts com un dret en el model social europeu.

1.3.2 Desenvolupament institucional de l'orientació a Espanya i Catalunya

Fins al 1970, era abundant la legislació sobre l'orientació però havia una escassa pràctica per falta de coneixement i recursos dels governants. A partir dels anys 70 amb la implementació de la LGE¹, l'orientació va guanyar importància amb la creació dels Serveis d'Orientació Escolar i Vocacional (SOEV) que es desenvoluparan i evolucionaran. I a partir dels anys 90 amb la LOGSE² es consolida legalment l'orientació i es fa una proposta a noves necessitats basats en tres nivells d'actuació: acció tutorial (acció directa), Departament d'Orientació (servei intern) i equips de sector (servei extern). Gràcies a la LOGSE, l'orientació passa a ser un element fonamental en el procés educatiu i en la tasca del docent i queda regulat en l'art: 55 i 60 (Álvarez González, 2004).

---

¹ Llei General d'Educació de 1970 impulsada per José Luís Villar Palasí, ministre d'educació espanyol,

² Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu d'Espanya, implementada el 3 d'octubre de 1990. Les Comunitats Autònòmiques tenien gran pes educatiu.

En el preàmbul del marc legal Català, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, i seguint la línia de la Unió Europea, diu que *les raons educatives es fonamenten en la necessitat de millorar el rendiment escolar en l'educació bàsica i obligatòria, d'estimular la continuïtat dels estudiants en l'etapa d'educació postobligatòria i d'adequar-se als requeriments de la societat del coneixement*. En els principis rectors del sistema educatiu assenyala en l'art: 2, n) *L'afavoriment de l'educació més enllà de l'escola*, o) *L'educació al llarg de la vida*; i en l'article 21 del capítol II, m) *Rebre orientació, particularment en els àmbits educatiu i professional*.

En l'article 24 del capítol III, cal recalcar la importància de la participació de les famílies en el procés educatiu, fent referència: c) *Els serveis que ofereix el centre i les característiques que té*; g) *La programació anual del centre*.

En quant al batxillerat, en l'article 60 parla de la finalitat de dotar als alumnes de coneixements, capacitats i actituds a través d'una formació que els prepari per a què puguin incorporar-se a l'educació superior i a la vida professional a través de l'aprenentatge permanent.

1.4 Principis bàsics de l'orientació

Sánchez García (2013) a partir de diversos autors (Rodríguez Espinar i altres, 1993; Repetto, Rus i Puig, 1994; Álvarez Rojo, 1994), defineix els principis bàsics de l'orientació de la següent manera:

- *Principi de prevenció*: actuació anticipada davant circumstàncies negatives. Va dirigit a totes les persones independentment que es trobin en situació de risc. Es necessita la col·laboració de tots els agents que permetin una actuació coordinada (Malik, 2002).
- *Principi de desenvolupament*: la funció de l'orientador ha d'anar destinada a ser un activador i facilitador de les capacitats habilitats i potencialitats de la persona al llarg de tota la vida.
- *Principi d'intervenció social*: l'acció orientadora ha de tenir en compte el context de la persona, és a dir, analitzar els factors que repercuteixin en la presa de decisions de la persona i dirigir-se a modificar-los (Rodríguez Espinar, 2006).

1.5 Models d'intervenció de l'orientació

La importància de d'esmentar els diferents models d'intervenció en l'orientació, recau en el mètode i el procés de com es fa front a la intervenció orientadora en la que s'ofereix diferents

maneres de dur-la a terme i ens aporten una pauta d'acció lligada als diferents contextos i necessitats dels usuaris:

1.5.1 Model clínic (*counseling*)

El terme *counseling* sorgeix a la dècada dels anys 30, tal i com senyalen diversos treballs (Álvarez González, 2004). A grans trets, és un model d'assessorament psicològic personalitzat, en el que un tutor, orientador, treballador, etc, presta la seva ajuda per potenciar el desenvolupament personal, educatiu i professional, i es dóna importància en la relació que s'estableix entre l'orientador i l'orientat. Tal i com assenyalen els autors, es caracteritza fonamentalment per ser una intervenció individualitzada o de grup reduït, i té com a objectiu prioritari satisfer les necessitats personals, formatives i socio-professionals al llarg de la vida. A curt termini, per una presa de decisió vocacional; i a llarg termini, una planificació del projecte personal i professional.

Les quatre fases per dur a terme la intervenció del model clínic, incloent segons Álvarez González i Bisquerra (2012):

- *Inici i estructuració de la relació d'ajuda*: el client sol·licita ajuda i s'estableix una relació apropiada entre l'orientador i l'orientat.
- *Exploració de sí mateix*: es realitza diagnòstic i s'aporta informació.
- *Tractament en funció del diagnòstic*: s'estableix pla d'acció i es potencia autoacceptació i autoestima.
- *Seguiment i avaluació*: es realitzen els plans establerts i s'avaluen les accions.

En l'atenció personalitzada es concreta l'entrevista com l'instrument idoni per dur a terme la intervenció individualitzada. Té com a propòsit recopilar tota la informació del subjecte i del seu entorn i tenir-la a disposició de l'orientat. Aquest model, és necessari en la presa de decisions de persones immadures, és a dir, necessari en els processos d'intervenció orientadora en l'àmbit educatiu; a més, familiars, professors, tutors, etc, també poden sol·licitar l'ajuda per l'orientat en qüestió, en el cas d'aquest treball, per l'alumne.

1.5.2 Model de programes

A partir de la dècada dels 70, es va passar d'un model de serveis, a un model de programes, el qual dóna un caràcter formatiu, social i laboral a l'orientació (Álvarez González, 2005). Segons Álvarez González, Bisquerra, i altres autors que han estudiat sobre el model de programes,

coincideixen en que aquest model ajuda a comprendre la intervenció orientadora, ja que es basa en objectius d'anàlisi de necessitats i es concreta normes d'actuació i organització. El programa es defineix com una acció continuada amb planificació prèvia, amb la finalitat d'aconseguir uns objectius determinats per poder satisfer i potenciar unes determinades competències (Bisquerra, 2006).

Les fases que aborden el model de programes són les següents (Álvarez González, 2009):

- *Anàlisi de context i detecció de necessitats*: previ on es durà a terme el programa. Es necessari varietat de fonts, observacions, enquestes, tècniques grupals, etc.
- *Disseny i planificació del programa*: fonamentació del programa i formulació dels objectius clars que derivaran de les necessitats. D'aquí, sorgiran les activitats a desenvolupar.
- *Implantació del programa*: s'ha de garantir uns objectius mínims per part de la institució en quan a temps, compromís i garantia de professionals, així com la coordinació i implicació de tots els agents involucrats en el procés.
- *Avaluació del programa*: procés continu en les diferents fases i possibilitat de millora.

Diversos experts mencionats en aquest apartat, tenen la convicció que aquest model hauria de ser el referent principal complementat del *counseling* i el model de consulta.

1.5.3 Model de consulta

En els últims anys ha esdevingut un model alternatiu per resoldre problemes, a través de formació i activitats, d'una persona, institució, servei, programa, etc, a més de poder prevenir i desenvolupar iniciatives. És a dir, l'orientador es converteix en formador. La finalitat és augmentar la competència i les habilitats de l'orientat per resoldre problemes en un futur (Álvarez González i Bisquerra, 2012). I la característica principal d'aquest model és que és una intervenció indirecta, ja que el consultor (un expert) assessora al consultant, i el client (destinatari) és l'últim en aquesta intervenció.

1.6 Orientació i l'acció tutorial en secundària

1.6.1 Contextualització de l'acció tutorial. La tutoria.

La definició que el Diccionari de la Llengua Espanyola de la Real Acadèmia de la Llengua (2001:1528) ens dóna sobre el terme "*tutoria*", és que actua com a *tutela, autoritat del tutor, càrrec del tutor*. Tal i com recull Sánchez García (2013), en l'àmbit escolar, el professor-tutor es

convertirà en una figura que requerirà un bagatge de competències i habilitats que permetrà informar, acompanyar i ajudar a la persona que tutela i s'encarregarà del desenvolupament, maduració, orientació i aprenentatge d'un grup el qual coneix el seu context i es preocupa de potenciar un desenvolupament integral. Va ser amb la LOGSE (1990), quan es va establir la figura del tutor amb caràcter d'orientador. Així doncs, la tutoria és una part important de l'acció orientadora, la qual pretén ser una guia per l'alumne, orientar a prendre decisions, potenciar els punts forts i febles del seu perfil personal i desenvolupar capacitats de l'alumnat, ajudar en la maduració personal i formulació del projecte vital, establir estratègies i mesures pels resultats pocs satisfactòria i atendre a la diversitat amb plans individualitzats (Álvarez González, 2008).

Per a que les accions tutorial es puguin dur a terme, es necessari elaborar unes activitats que garanteixin un context on els alumnes puguin desenvolupar plenament la seva personalitat en la relació educativa (Riart, 2007) i abordar la necessitat de desenvolupar les tres dimensions que influeixen en la presa de decisions: la dimensió cognitiva, afectiva i social (Álvarez González i Rodríguez Moreno, 2006); en Figuera i Álvarez González, 2014). Actualment, el professor, a part de tenir les seves funcions tradicionals d'ensenyança, ha d'abordar la demanda de les tasques d'orientador, les quals han de facilitar a l'estudiant una millora gradual de si mateix, una presa de decisions responsable i una integració social satisfactòria, i per a que tot això es dugui a terme de forma exitosa, s'haurà de diferenciar les actuacions tutorial en funció del cicle i del curs escolar, incloent el batxillerat i els cicles formatius (Riart, 2007). A més, el tutor podrà atendre de manera individual als seus alumnes en una *tutoria personalitzada*, on entre l'estudiant i el tutor s'estableixi una relació personal i directa. La funció del tutor és atendre a l'alumnat en aspectes de desenvolupament personal, acadèmic i professional, és a dir, orientar en l'àmbit acadèmic, assessorar en la presa de decisions acadèmiques, proporcionar estratègies d'aprenentatge i fer arribar demandes cap a serveis i professionals especialitzats (Gairín et al. 2015).

En definitiva, per Martín et al. (2003), la tutoria és un espai privilegiat per treballar de manera explícita i sistemàtica la formació dels joves, vetllar pel creixement personal de cada adolescent, regular la vida del grup-classe juntament amb la comunitat escolar i una oportunitat per optimitzar el procés educatiu de cada subjecte.

1.6.2 Marc legal de l'acció tutorial a l'educació secundària i del batxillerat a Catalunya³

Seguint la línia de l'esmentat al llarg del marc conceptual, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, marca l'acció tutorial en l'article 15 del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius. Aquesta acció tutorial comporta un seguiment individual i col·lectiu dels alumnes i els ha de proporcionar l'orientació personal, acadèmic i professional per a què els ajudi a assolir la maduresa personal i integració social, així com elements que afavoreixin la implicació dels alumnes en el procés educatiu i el desenvolupament d'un clima òptim en el grup classe.

El tutor o tutora del grup classe ha de vetllar per l'assoliment de les competències bàsiques, la coordinació amb els altres professors que participen en l'aprenentatge, la coherència de l'acció tutorial amb l'elecció del currículum optatiu de l'alumnat d'acord amb els seus propis interessos i opcions de futur acadèmiques i laborals. S'ha d'establir com a prioritat la prevenció de l'abandonament escolar i facilitar l'accés als estudis postobligatoris a través de la detecció precoç de les dificultats personals de cada alumne i les seves potencialitats. En l'institut, es dedica una hora setmanal de tutoria en cadascun dels cursos acadèmics.

En quan les famílies, tenen el dret i el deure de participar, implicar-se i cooperar, així com facilitar la informació escolar i personal dels seus fills⁴ (article 57.7 de la Llei d'Educació). L'acció tutorial s'ha d'incorporar a la programació anual i tenir en compte cada etapa educativa i ha de fer possible que els alumnes participin en el seu procés educatiu. L'exercici d'acció tutorial és responsabilitat del professorat que intervé en un mateix grup. En el cas del batxillerat, l'acció tutorial i l'orientació, és concreta. El conjunt d'activitats estan adreçades a l'orientació personal, acadèmica i professional per tal de continuar afavorint un creixement personal i inserció a la societat.

1.6.3 Marc d'intervenció. Pla d'Acció Tutorial (PAT)

El PAT s'ha convertit en un element clau per al bon funcionament de les sessions de tutoria de cada grup-classe i, a més, afavoreix la comunicació entre alumnes, tutors i comunitat educativa. El PAT es plasma en un document que estableix les finalitats, les propostes metodològiques i les activitats que faran possible la tutoria. Així doncs, Martín et al., (2003, p. 56) el defineixen com "una proposta sistematitzada de l'acció tutorial que es dur a terme en el centre

---

³ ANNEX 1. Document complet.

⁴ ANNEX 2. Acta de la reunió informativa a les famílies de l' Institut La Serra.

al llarg del curs escolar, en el que s'assumeixen els principis i accions educatives que es recullen en el Projecte Educatiu de Centre i s'elaboren línies comunes d'actuació que han de guiar l'acció tutorial de tot el professorat". D'altra banda, Álvarez González i Bisquerra Alzina, (2006), encara la definició com una acció formativa d'orientació i ajuda que rep l'alumnat per part de tot l'equip docent i que es realitza de manera individual i grupal i que incideix en els àmbits quotidians de la vida de l'alumnat: personal, escolar i professional.

Per a què el PAT prengui sentit, s'ha de realitzar un anàlisi de necessitats dels aspectes que s'han de planificar i programar amb la resta d'accions docents. Tant l'acció tutorial com l'orientació, són aspectes que necessiten un procés per dur-los a terme, per tant, cal coordinació entre el PAT i l'orientació del centre (Álvarez González y Álvarez Justel, 2015). La funció tutorial i orientadora són elements que han d'assegurar una educació integral i personalitzada de l'individu. En definitiva, per a què tot el procés es dugui a terme de manera exitosa, el PAT inclou (Sobrado, 2007):

- Exploració inicial de l'alumnat.
- Avaluació de les dificultats i trastorns de l'aprenentatge educatiu.
- Integració educativa dels estudiants.
- Habilitats i mètodes d'estudi i d'aprenentatge
- Orientació professional i prevenció.
- Desenvolupament personal i social.

El PAT pot convertir-se en un document-guia a mesura que més ampli i concret sigui, tenint en compte que ha de permetre canvis i modificacions en funció de les observacions fetes durant la seva aplicació (Martín et al., 2003). Les característiques de que es regeix el PAT són les següents:

Esquema 2. Característiques del Pla d'Acció Tutorial.

Font: elaboració pròpia a partir de (Martin et al., 2003)

Els responsables de l'execució del PAT, segons la regulació legal del Ministeri d'Educació d'Espanya del Orden ESI/1729/2008, de 11 de junio (BOE del 18), per la que es regula l'ordenació i s'estableix el currículum del batxillerat, són: el claustre de professors, la comissió de Coordinació Pedagògica, el cap d'estudi, el departament d'orientació i els tutors. És d'aquest equip en el que recau l'elaboració del PAT a partir de presa de decisions, diversos acords i compromís de la comunitat educativa. L'estructura interna del PAT es dur a terme a partir de les següents etapes (Martin et al., 2003):

- *Detectar necessitats*: fer una recollida d'informació en quan a les característiques de l'alumne i el centre.
- *Formular objectius*: a partir de les necessitats formular els objectius.
- *Programar activitats*: programar, temporalitzar i definir accions que incloguin als alumnes, a les famílies i al centre escolar.
- *Difondre i aprovar la proposta*: donar a conèixer el PAT als altres professors i incloure correccions i/o aportacions en cas que sigui necessari.
- *Implementar les activitats*: posar en marxa les activitats del PAT.
- *Avaluar els resultats*: revisar periòdicament.

1.6.4 Tutoria entre iguals (peer-tutoring)

Un cop contextualitzada la tutoria i l'acció tutorial, cal incidir en el model de *tutoria entre iguals* (*peer tutoring*), el qual em baso per fer la construcció de la metodologia del treball.

La *tutoria entre iguals* prové d'una llarga tradició en contextos educatius anglosaxons des del segle XIX. Diferents autors han definit aquest concepte. Duran i Vidal (2004), ens parlen del treball cooperatiu organitzat pel professional a través d'un grup d'alumnes o amb parelles en els quals hi ha alumnes més capaços que ajuden a l'aprenentatge d'altres amb més necessitats. Segons aquests autors, això ha donat peu a que hagi un aprenentatge simultani de l'alumne com a tutor, el qual és una persona de grup similar, que ajuda a altres persones a aprendre i es converteix en aprenentatge pel propi tutor. Per Duran i Vidal (2004), la tutoria entre iguals és una modalitat d'aprenentatge que es basa en la creació de parella d'alumnes en el que l'objectiu comú és l'ensenyança i l'aprenentatge de continguts curriculars el qual s'aconsegueix a través d'un marc planificat. Però, si ens acostem a una definició més acord en aquest treball, Álvarez Pérez i González (2005) parlen de la tutoria entre iguals com un assessorament fet per alumnat amb experiència en una titulació o nivell educatiu, que ajuda a altres estudiants a resoldre dubtes relacionats amb els estudis que s'inicia relacionats amb la seva formació. Aquest és un estudiant amb experiència que facilita el procés d'aprenentatge a altres estudiants que s'incorporen a nous estudis. A més, aquest estudiant veterà no només té la capacitat d'assessorament de caire acadèmic, sinó també extraacadèmic (participació en activitats d'oci, culturals, associacions, etc.). Es tracta doncs, d'oferir suggeriments i pautes per a què el seu desenvolupament als estudis superiors sigui satisfactori, havent una col·laboració entre uns i altres (Villayandre i Pérez, 2000).

Depenent del tipus d'interacció en l'aprenentatge entre iguals (Damon i Phelps, 1989; en Duran i Vidal, 2004), es poden classificar segons les característiques dels membres, els objectius i el tipus d'interacció entre ells. Es parla del diferent tipus d'interacció quan s'intervé en condicions d'igualtat de rol dels membres que estan interactuant, en el qual s'observa si les relacions són simètriques en igualtat, o d'altra banda, asimètriques depenent del rol (Duran i Vidal, 2004). A continuació es classifiquen els tres tipus d'interacció en l'aprenentatge entre iguals (Damon i Phelps, 1989; en Duran i Vidal, 2004):

- *Tutoria*: Entre alumnes existeix diferent nivell d'habilitat sobre un tema en concret
- *Col·laboració*: l'adquisició o/i aplicació de coneixment, és entre alumnes amb habilitats similars.
- *Cooperació*: la relació es centra en l'adquisició i/o aplicació d'un coneixment, dins d'un grup amb habilitats heterogènies.

Per acabar aquest apartat, cal mencionar els avantatges que destaquen en la tutoria entre iguals per autors com Topping, 1988; Goodlad i Hirst, 1990; Duran i Vidal; 2004 Álvarez i González, 2005:

- Els alumnes interactuen millor amb els companys per veure'ls més pròxims a la seva realitat.
- Els tutors assessors no es relacionen amb l'autoritat.
- Es crea condicions per haver una relació de confiança mútua.
- Enriquiment per ambdues parts.
- Té connotacions de caràcter humanista pel fet d'ajudar a altres persones que ho necessiten.
- Oportunitat d'ajudar, animar, motivar i cooperar per part del tutor assessor.

En definitiva, la tutoria entre iguals és l'oportunitat dels estudiants de rebre assessorament acadèmic per persones o professionals a partir d'altres alumnes amb experiència sobre el tema o àmbit en qüestió, en que es crea unes condicions òptimes per fer transmetre les experiències i/o informació.

1.6.5 La mentoria

Es pot considerar al mentor com a la persona iniciadora dels professionals novells en les organitzacions. Apropant-ho als contextos educatius, a les universitats és on més s'utilitza aquesta pràctica. La mentoria és "una relació establerta entre un individu que actua com a sènior (el mentor), i un altre amb menys experiència (el mentoritzat) amb l'objectiu de facilitar i desenvolupar les habilitats, els coneixements, confiança i socialització del mentoritzat, incrementat les seves possibilitats d'èxit" (Single i Muller, 1999; i Rísquez, 2005; en Sánchez Garcia, 2013). Aquesta pràctica comuna en el territori anglosaxó (Rísquez, 2006; en Sánchez Garcia, 2013) té la finalitat d'atendre als estudiants que comencen la carrera universitària i proporcionar-los-hi atenció, recolzament i ajuda específica segons les dificultats específiques de cadascun d'ells, possibilitant que al final del camí siguin capaços d'elaborar i gestionar els seus projectes professionals (Sánchez Garcia, 2013).

Segons Sánchez Garcia (2013), la mentoria és un procés que es desenvolupa en períodes. En primer lloc, un *període inicial* que es destina a iniciar confiança i admiració per aquest tutor-mentor. En segon lloc, el *desenvolupament del procés* on és quan el mentor coneix amb profunditat a l'estudiant amb les seves destreses i habilitats. Finalment en el *període posterior*,

l'estudiant adquireix més responsabilitats a poc a poc i l'ajuda va desapareixent de manera progressiva. Aquests períodes es desglossen en quatre fases (Sánchez Garcia, et al., 2010):

- 1. Construcció de la relació de confiança.
- 2. Intercanvi d'informació i definició de metes.
- 3. Consecució de metes i aprofundiment del compromís.
- 4. Finalització/Avaluació de la mentoria i planificació del futur.

La tutoria i la mentoria són conceptes que van donats de la mà. Tot i que en la tutoria es necessita una programació formal en comparació a la mentoria que la requereix més baixa (Sánchez, 2013), en ambdós casos poden intervenir diferents experts els quals proporcionen recursos, guies, informació i orientació que ajuda als alumnes en la transició.

Per una banda, algunes de les competències que es requereixen en la mentoria són: el mentor ha de tenir una experiència similar a la dels mentoritzats, desenvolupar competències de la mentoria natural (ajuda espontània, capacitat comunicativa, predisposició, etc.), realitzar preguntes obertes, analitzar les necessitats, fer accions reflexives, donar feedback continu i positiu, ser neutral a l'hora de fer aportacions, ajudar a trobar solucions, etc. I d'altra banda, les competències que es requereixen en la tutoria són: la capacitat de planificació i actuacions d'ajuda, desenvolupar competències i tècniques, tenir capacitat de lideratge, habilitats de coordinar, supervisar, planificar i dissenyar activitats orientadores, avaluar diagnosticar, assessorar als mentors per buscar solucions, etc. (Suárez, et al.; en Sánchez, 2013).

1.7 La transició acadèmica

El Diccionari de la Real Acadèmia Espanyola, defineix en terme transició com *acció i afecte de passar de una manera de ser o estar a un altre diferents*. Per Guichard (2007) citat per Sanchez Garcia (2013), la transició representa un canvi en la vida de l'individu que afecta a les seves conductes, rols i representacions. El fet de que hagi o no transició en el moment que s'espera, pot produir efectes negatius o positius a la vida de l'individu (Schlossberg, 2005). Sánchez (2013), en referència als treballs de Corominas i Isus (1998), Echeverria, (1995), Guichard, (2007), Schlossberg, (1995, 2005), senyala les característiques de la transició com un pas que pot durar més o menys temps, pot requerir canvis en un mateix en quan l'autoconcepte i relacions amb altres individus, suposa adaptar-se a una nova situació i consta de presa de decisions importants que afecten a fases vitals de l'individu les quals poden afectar positivament o negativament.

No obstant, la transició acadèmica és la que fa referència al pas d'un nivell educatiu a un altre, per exemple el pas de l'institut a la universitat. Tanmateix, també poden fer referència al pas de les etapes de formació continua al llarg de la vida, les qual poden suposar canvis importants a noves expectatives professionals. En aquest tipus de transició, és important l'autoexploració, l'exploració de les professions, la informació sobre les opcions formatives i l'anàlisi del vincle d'aquestes amb el món professional (Sánchez, 2013)

Durant el transcurs acadèmic, la persona s'enfronta a diferents moments i situacions de traspàs, ja sigui de ruptura, discontinuïtats o fets no esperats. De fet, en el context espanyol, abandonen els estudis tres de cada deu estudiants segons Figuera i Álvarez González, (2014). L'orientació ha de tenir en compte tres moments de risc en la transició: el *primer any* en la nova institució i la decisió d'abandonar a causa de les experiències viscudes durant els primers mesos en relació les expectatives generades; el *segon moment* es troba en l'afecte que causa l'estrès i el recolzament dels iguals; finalment ens trobem un *tercer moment* on s'obté les qualificacions del primer semestre les quals hauran marcat els objectius plantejats posteriorment (Figuera i Álvarez González, 2014). Seguint les citacions de Sánchez (2013) en la classificació de Schollossberg sobre la transició que tenen lloc a la carrera, es classifiquen en tres tipus:

Esquema 3. Classificació dels tres tipus de transició (Schlossberg, 2005; en Sánchez, 2013)

Transicions anticipades	Transicions imprevistes	Transicions no succeïdes
<ul style="list-style-type: none"> • Successos previsibles i habituals en l'individu. • <i>Exemple:</i> pas de l'escola a la primera feina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Successos no esperats ni planificats • <i>Exemple:</i> una proposta professional. 	<ul style="list-style-type: none"> • Successos planificats o anticipats que no succeeixen. • <i>Exemple:</i> no obtenir la nota esperada per entrar al grau.

Font: elaboració pròpia a partir de les citacions de M.F Sánchez (2013).

Álvarez González (2008), en el seu treball sobre la maduresa de la carrera, destaca en que hi ha una sèrie de deficiències en la maduració de la carrera en l'alumnat de secundària les quals afecten a la transició acadèmica d'aquests alumnes:

- Poc ús i valoració dels instruments i recursos per la coneixença de si mateix.
- Escassa planificació de la carrera a curt i llarg termini.
- Deficiència en la informació dels estudis, professions i ocupacions.
- Falta d'estratègies per afrontar la presa de decisions.
- Escassa aproximació al món laboral i als rols que hauran de dur a terme en un futur.

L'èxit de l'adaptació al nou centre educatiu dependrà de l'interès dels estudiants i la capacitat d'adaptació en la qual influirà variables socio-cognitives en les que influeixen en la conducta de l'estudiant. No obstant, l'orientació i l'acció tutorial són els agents que tenen més força per afavorir aquesta transició. Les seves raons les quals s'afavoreix el moment de la transició són els següents elements segons *Figuera i Álvarez, (2014)*:

1. Ajuda en la millora de la transició secundària-universitat
2. Afavoreix l'acollida i l'adaptació dels estudis universitaris
3. Recolzament als estudiants en desenvolupar el seu projecte personal i professional
4. Facilita les trajectòries acadèmiques i els processos de la presa de decisions
5. Factor facilitador de la persistència en els estudis.

A mesura que l'estudiant avança en els cursos acadèmics, s'espera que adquireixi un grau de maduresa en la presa de decisions, però la realitat plasma immaduresa davant aquest esdeveniment. Així doncs, es requereix la presència de professionals especialistes per acompanyar als estudiants en l'elaboració del seu projecte (*Figuera i Álvarez, 2014*).

Per concloure, la transició acadèmica es dona en un moment concret de la vida de l'individu en la que es produeix un canvi que el provoca el salt d'una etapa educativa a una altra. Aquest canvi pot ser positiu o negatiu segons sigui o no esperat i arribi a les expectatives de l'alumne. A més a més, afecta a la vida personal i la relació amb els altres.

2. PART EMPÍRICA

El present treball és un Programa d'Acompanyament a la Presa de Decisió destinat als alumnes de segon de batxillerat de l'Institut La Serra. El seu objectiu és dissenyar, implementar i avaluar un programa de tutoria i mentoria entre iguals que complementi el PAT de l'institut, a través dels seus exalumnes. Totes les accions realitzades s'han dut a terme a partir d'experiències i casos reals amb la finalitat de potenciar l'acompanyament a la presa de decisió durant l'últim curs de batxillerat. El projecte s'ha elaborat en diferents fases les quals inclouen: l'anàlisi de necessitats a partir dels diversos agents que han participat, el disseny d'unes sessions presencials i la implementació d'aquestes, la creació d'un grup de Facebook per facilitar l'acompanyament a la presa de decisió, i finalment, s'ha realitzat l'avaluació de tot el procés. El programa s'ha dut a terme durant els tres trimestres del curs acadèmic 2015 – 2016.

2.1 Presentació del projecte *PAP D Bat La Serra*

2.1.1 El context: El Pla d'Urgell

Per entendre una mica millor la necessitat d'implementar i dur a terme aquest acompanyament a la presa de decisió dels alumnes de segon de batxillerat de l'institut La Serra, cal situar-nos en el seu context geogràfic. L'institut La Serra, es troba situat al vell mig de la Serra de Mollerussa, capital del Pla d'Urgell al sud de la província de Lleida, és a dir, a l'Oest de Catalunya.

A la província de Lleida hi viuen prop de 439.000 habitats (Idescat, 2014), 37.000 habitants els quals, viuen al Pla d'Urgell (Idescat, 2015). La baixa densitat provoca que Mollerussa només disposi de dos instituts públics i un de concertat. Per repartir el nombre d'alumnes de forma equitativa, un dels instituts públics es fa càrrec d'acollir a tot aquell alumnat empadronat a la capital de la comarca, i l'institut La Serra acull a tots els estudiants de la majoria de pobles del Pla d'Urgell, els quals són un total de 700 alumnes.

La baixa densitat de població de la província de Lleida també afecta al fet que només hagi una universitat, la UdL (Universitat de Lleida). Tot i que aquesta oferta 35 graus universitaris, no avarca tota la demanda per part dels joves lleidatans. El mateix, però amb menys magnitud, passa amb els Cicles Formatius.

Com s'ha vist al marc conceptual, la transició acadèmica és un moment de canvi en la vida de l'individu que afecta a les seves conductes, rols i representacions. A diferència dels joves del Barcelonès, els quals tenen un ampli ventall d'institucions i universitats a prop de casa, els joves de Lleida hem de contemplar altres factors a l'hora d'escollir que estudiar després del batxillerat i sempre ens sorgeixen les següents preguntes:

- 1. Estic preparat/da per marxar de casa?**
- 2. La meua família em podrà pagar la mensualitat d'un pis fora de casa?**
- 3. En que em fonamento per escollir una universitat o centre educatiu fora de Lleida?**
- 4. Quines titulacions m'ofereix la UdL? M'agrada de veritat l'oferta que s'hi troba?**
- 5. En cas de que marxi de casa, com serà començar una vida nova fora de casa?**

Com a conseqüència d'aquestes preocupacions, un total de 30 exalumnes de l'institut La Serra han acceptat de manera totalment desinteressada participar en aquest treball. La seva reflexió i experiència viscuda durant els anys posteriors al batxillerat, ha permès que els alumnes que actualment cursen segon de batxillerat rebin un acompanyament personalitzat a la presa de decisió acord amb les seves característiques. La recerca d'aquests exalumnes ha estat el procés més senzill durant el treball, ja que viure en una comarca petita, permet conèixer a quasi tothom, així com la seva trajectòria acadèmica i experiències vivencials.

2.1.2 Finalitat i objectius

Aquest projecte sorgeix de la necessitat de proporcionar un acompanyament a la presa de decisió de manera individualitzada als alumnes de segon de batxillerat de l'Institut La Serra. El motiu fonamental rau en que geogràficament, Mollerussa té una baixa densitat de població i per tant l'oferta de graus i CFGS esdevé minsa en comparació amb grans ciutats com Barcelona. D'aquesta manera, els adolescents es troben en una situació que han de prendre decisions més enllà d'allò que volen estudiar, tal i com s'ha vist en el punt anterior.

La *finalitat* d'aquest programa és oferir un acompanyament a través d'iguals durant el període final de la presa de decisió, als alumnes de segon de batxillerat per tal de que el procés se'ls hi faci menys feixuc. Per tant, els presents *objectius* generals d'aquest treball estan enfocats a l'acompanyament de la presa de decisió en la qual els exalumnes del propi institut han jugat un paper fonamental a través d'un grup tancat de la Xarxa Social Facebook i de tres sessions presencials a l'hora de tutoria:

a) Objectius generals:

- Acompanyar als alumnes de segon de batxillerat de l'Institut La Serra durant la presa de decisió a través d'exalumnes de l'institut.
- Dur a terme les accions del programa a partir de casos i experiències reals.

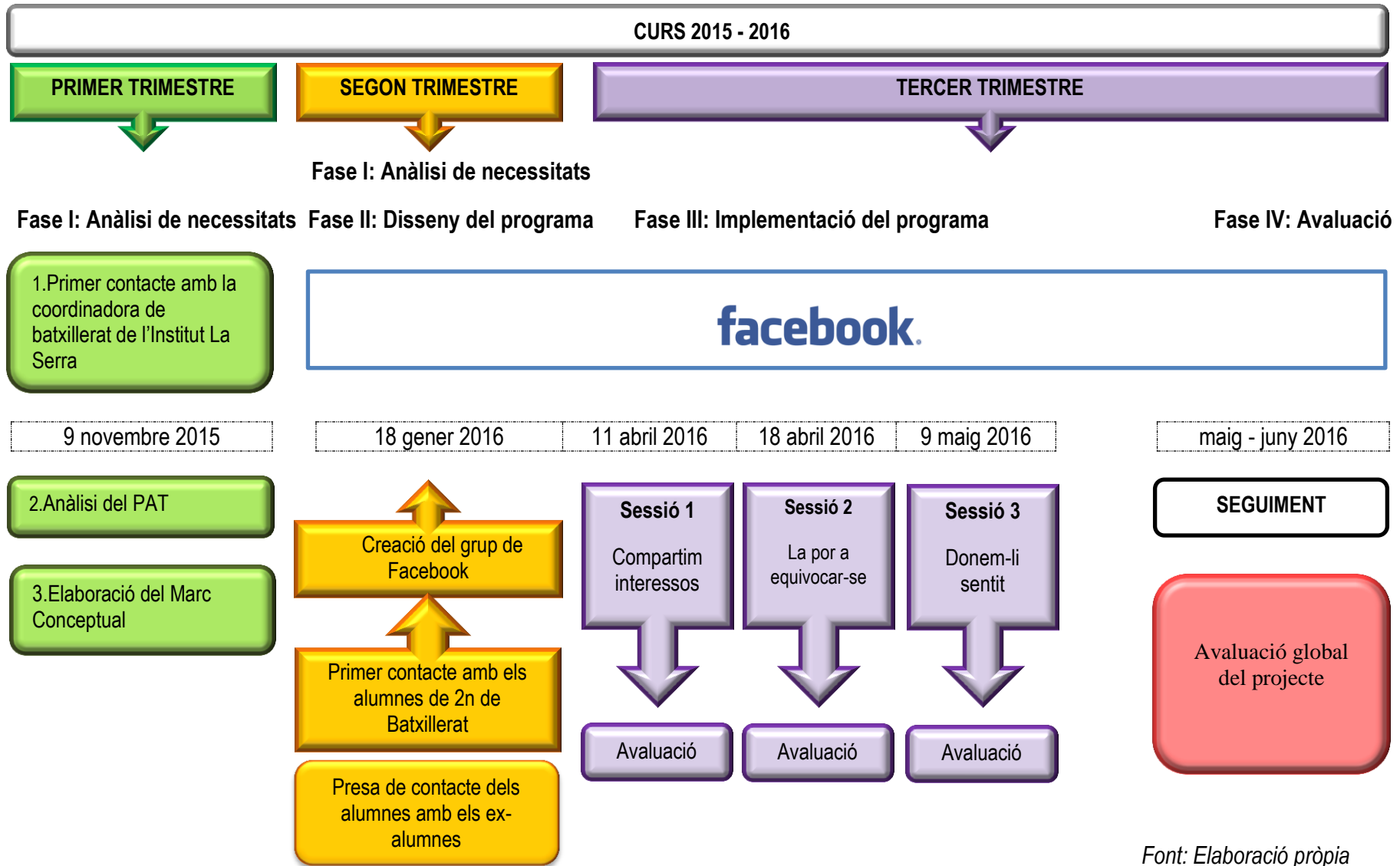
b) Objectius específics:

- Ajudar en el procés de transició de l'institut a la universitat.
- Complementar l'acció orientativa del PAT de l'institut La Serra amb el programa d'acompanyament a la presa de decisió.
- Motivar als alumnes per interessar-se en la cerca d'informació dels estudis que es cursarà al finalitzar l'institut.

2.1.3 Fases del desenvolupament

Es tracta d'un projecte que s'ha anat construint per parts durant el curs acadèmic 2015 – 2016, el qual s'ha distribuït en quatre fases que s'aniran elaborant durant els tres trimestres acadèmics. La primera fase es dur a terme durant els dos primers trimestres i consisteix en realitzar l'anàlisi de necessitats a partir de la font de la coordinadora de batxillerat, els propis alumnes de segon de batxillerat i exalumnes de l'institut. Un cop recollida la informació necessària, es procedeix a dissenyar el programa acord amb les necessitats específiques i concretes d'aquest alumnat, extretes en la fase u. La tercera fase es desenvolupa durant l'últim trimestre, ja que es considera que tindrà més impacte sobre els alumnes de segon de batxillerat. Aquesta consistirà en implementar el programa a través de les sessions dissenyades en la fase dos. Finalment el projecte consta d'una quarta fase, duta a terme durant el tercer trimestre, on s'avalua la proposta amb la finalitat de poder apreciar l'impacte que el programa ha tingut sobre l'alumnat i contemplar propostes de millora.

A continuació es mostra el disseny del pla de treball de forma esquemàtica:

Font: Elaboració pròpia

2.1.4 Metodologia

Cal destacar, en primer lloc i per donar sentit a les accions descrites en aquest apartat, que aquest projecte es regeix del següent principi metodològic que ha estat la base de tots els processos dissenyats i duts a terme en aquest:

Totes les accions dutes a terme es realitzaran a partir d'experiències i casos reals.

Objectius del principi metodològic:

- Facilitar un àmbit de confort per als alumnes es puguin expressar a través de l'aprenentatge entre iguals.
- Guanyar credibilitat en allò que es vol transmetre.
- Fer que el procés d'aprenentatge sigui més dinàmic.
- Acostar-se al màxim a la realitat dels alumnes de l'Institut La Serra en concret.
- Despertar l'interès pels estudis després de l'institut a través de persones que sentin i creguin en allò que ja han viscut.

Per començar a dissenyar el programa, s'han descrit un seguit d'eixos vertebradors els quals seran necessaris per a la presa de contacte entre els alumnes i els exalumnes de l'institut; i tot seguit s'ha dissenyat un seguit d'estratègies que facilitaran la presa de contacte entre aquests alumnes i exalumnes:

Taula 1. Eixos vertebradors de la metodologia de la implementació del projecte.

Eix vertebrador	Finalitat	Descripció / procés
Intervenció individual	Detectar les necessitats concretes de cada alumne per assignar-li un exalumne acord amb el seu perfil.	Els alumnes de manera individual es posen en contacte amb l'autora del projecte a través de Facebook i expliquen allò que els preocupa sobre el seu futur acadèmic. Un cop descrita la inquietud, es busca l'exalumne que més s'escaigui amb el perfil concret.
Intervenció grupal	Donar suport a partir d'interessos comuns amb altres alumnes.	En algunes dinàmiques concretes de les sessions dutes a terme a l'hora de tutoria, s'agruparan els alumnes segons interessos comuns.
Intervenció directa	Establir contacte cara a cara entre els alumnes i alguns exalumnes.	En les tres sessions de tutoria haurà diversos exalumnes convidats per establir contacte directe amb els alumnes de segon de batxillerat.
Intervenció indirecta	Preparar i orientar als exalumnes per a que	L'autora del projecte parlarà amb cada exalumne que participi en aquest projecte per tal d'informar de totes

	parlin amb l'alumnat de segon de batxillerat.	les accions que es duran a terme, quines seran les preguntes més freqüents que es trobaran per part dels alumnes, i en cas que es cregui necessari, es proporcionarà algun consell o guia per que contestin als alumnes i s'acosti més a les necessitats individuals detectades en cadascú.
--	---	---

Font: Elaboració pròpia.

Taula 2. Estratègies emprades en la metodologia del disseny de del projecte.

Estratègies	Objectius	Accions
Creació d'un Facebook com a eina dinamitzadora entre els alumnes i els exalumnes.	<ul style="list-style-type: none"> -Facilitar la presa de contacte entre alumnes i exalumnes. -Facilitar informació d'interès pels alumnes. -Potenciar l'acompanyament virtual. 	<ul style="list-style-type: none"> -Els alumnes contacten amb l'autora del treball. -L'autora del treball contacta amb els exalumnes pertinents. -Facilitar enllaços d'interès. -Dinamitzar les sessions previ a la seva realització.
Presa de contacte entre alumnes i exalumnes.	<ul style="list-style-type: none"> -Incentivar l'interès dels alumnes pels estudis posteriors a l'institut. -Proporcionar assessorament individualitzat als alumnes de segon de batxillerat segons els seus interessos. 	<ul style="list-style-type: none"> -Fer la petició a l'exalumne que col·labori en el projecte. -Proporcionar el contacte de l'exalumne a l'alumne pertinent.
Tres sessions presencials a l'hora de tutoria ⁵ .	<ul style="list-style-type: none"> -Treballar les necessitats detectades en els alumnes. -Crear un espai de confort per a que els alumnes es puguin expressar. 	<ul style="list-style-type: none"> -Elaboració de diverses dinàmiques adaptades a les necessitats individuals i del grup-classe.
Visita d'exalumnes a durant les sessions de tutoria.	<ul style="list-style-type: none"> -Intercanviar experiències entre alumnes i exalumnes. -Potenciar la credibilitat d'allò que es vol transmetre. -Animar als alumnes a aconseguir els seus objectius. 	<ul style="list-style-type: none"> -Previ a les sessions, es reunirà amb els exalumnes per preparar detalladament com es desenvoluparan les sessions, sigui de manera presencial o per Skype, i se'ls posarà en context de la realitat que es trobaran a l'aula.

Font: Elaboració pròpia.

⁵ El punt 2.2.3 presenta el desenvolupament d'aquestes sessions.

2.2 Elaboració i implementació del programa

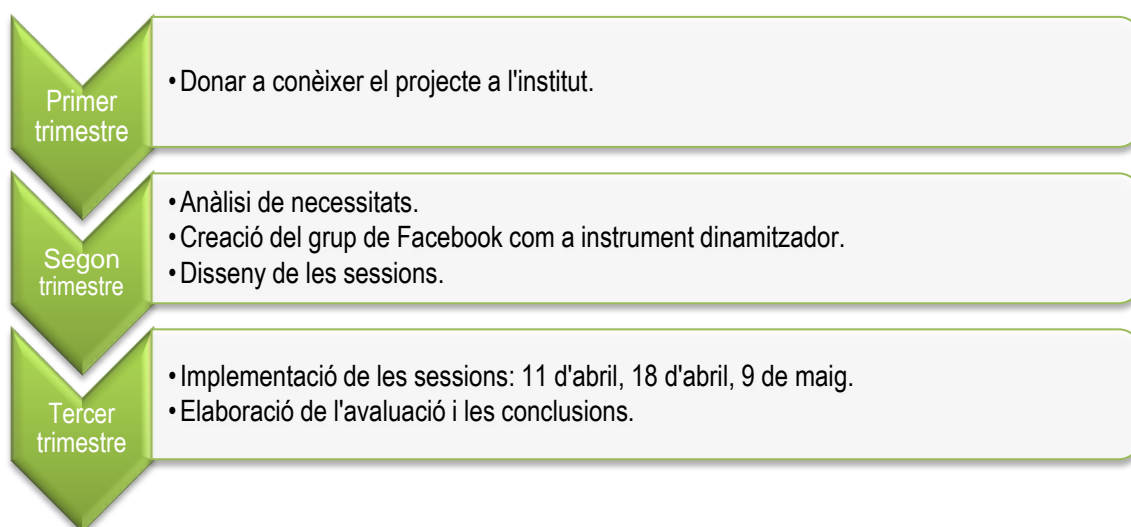
Tal i com s'ha descrit en el *Marc conceptual* d'aquest projecte segons Álvarez González (2009), aquest programa abordarà quatre fases segons el model de programes. En primer lloc, l' *anàlisi de context* descrit anteriorment per apropar-nos a la realitat dels estudiants de l'institut. En segon lloc, la *detecció de necessitats* realitzades, la qual és fonamental per establir i fonamentar els criteris a seguir davant els temes que es volen treballar amb els alumnes de l'institut. Tot seguit es procedeix *disseny i la planificació del programa* per poder fer la seva *implementació* on es tindrà en compte els objectius, el temps, i el compromís i la garantia de tots els agents involucrats en el procés. Aquest programa d'acompanyament consta de dos instruments clau per dur-lo a terme amb èxit:

- L'acompanyament virtual a través del grup de Facebook, on a part de proporcionar informació d'interès a l'alumnat sobre diferents sortides acadèmiques, facilita el contacte entre alumnes i exalumnes de l'institut.
- L'acompanyament presencial a través de les sessions presencials dissenyades a partir de l'anàlisi de necessitats i la visita d'exalumnes a l'institut.

Finalment es durà a terme una *avaluació del programa* on s'avaluarà les estratègies emprades en la metodologia del disseny de del projecte i les accions dutes a terme per a potenciar l'acompanyament a la presa de decisió.

▪ **Temporització**

El *PAP D Bat La Serra* es dur a terme durant el curs 2015-2016, principalment durant el segon i tercer trimestre, tot i que a finals del primer trimestre es realitza la primera presa de contacte amb l'institut per presentar la intencionalitat d'aquest projecte. El segon trimestre es destinarà a recollir aquelles dades que donaran peu al disseny de les tres sessions d'acompanyament de manera presencial. Finalment, el tercer trimestre esdevindrà el moment idoni per implementar aquestes sessions a l'horari de tutoria els dilluns de 11:30h a 12:30h.. Els dies per dur-les a terme s'han acordat entre l'institut i l'autora del treball, no obstant, la coordinadora de batxillerat ha demanat la premissa que es realitzessin com a màxim fins principis de maig, ja que posteriorment es dedica les hores de tutoria a temes burocràtics i preparar-se la selectivitat. És en aquest mateix trimestre, quan també es realitza l'avaluació global del projecte. A continuació és presenta un eix cronològic on queda reflectida la informació esmentada:

Esquema 4: Eix cronològic del PAP D Bat La Serra.

Font: elaboració pròpia

2.2.1 Anàlisi de necessitats

L'anàlisi de necessitats esdevé una part fonamental en aquest treball per poder ajustar i implementar de manera més precisa i efectiva les accions que es duran a terme a posteriori a la classe de tutoria de segon de batxillerat de l'Institut La Serra. Es tracta de realitzar una recollida d'informació a través de diversos instruments, sobre les necessitats, inquietuds i incerteses que tenen els alumnes, a partir de les fonts indispensables: la coordinadora de batxillerat, els alumnes de segon i els ex-alumnes de l'institut, en diferents moments dels curs.

A partir dels resultats obtinguts es durà a terme una recollida i classificació de la informació que permetrà tenir una visió més amplia d'aquells aspectes on serà necessari incidir per tal de que aquests alumnes rebin un acompanyament òptim a l'hora de prendre una decisió sobre el seu futur professional i acadèmic. Per fer aquest anàlisi de necessitats de manera rigorosa, s'ha establert un objectiu en relació a cada font diversos instruments de recollida de la informació.

Taula 3. Estructuració de la detecció de necessitats.

Moment del curs	Font	Objectiu	Instrument
Primer trimestre	Coordinadora de batxillerat	Analitzar la visió de la coordinadora de batxillerat envers les necessitats post-acadèmiques dels alumnes de segon de batxillerat.	Entrevista presencial.

	PAT	Analitzar les debilitats i forteses que presenta per complementar-lo amb el programa d'acompanyament.	Anàlisi del PAT.
Segon trimestre	Alumnes de segon de batxillerat	Detectar les necessitats, inquietuds i incerteses que tenen sobre el seu futur acadèmic els alumnes de segon de batxillerat, creant un espai de confort per a que això succeeixi.	Dinàmica grupal. Facebook.
	Exalumnes de l'institut.	Saber les mancances i necessitats varen tenir els ex-alumnes de l'institut referent al seu futur acadèmic mentre feien segon de batxillerat.	Facebook. Correu electrònic.

Font: Elaboració pròpia.

2.2.1.1 Metodologia per a l'anàlisi de necessitats i resultats obtinguts.

Per detectar les necessitats dels alumnes, s'ha establert un ordre en la recollida d'informació. En primer lloc, una entrevista al primer trimestre, concertada prèviament amb la coordinadora de batxillerat, i alhora, tutora del batxillerat social-humanístic, per tal de presentar la proposta del Treball de Final de Grau i poder extreure informació directa sobre la seva observació als alumnes de segon de batxillerat envers la presa de decisió un cop acabi la seva etapa a l'institut. Tenir la visió adulta d'una professora amb experiència, ha facilitat l'inici d'aquest procés. A més, ha estat la responsable de proporcionar-me el PAT de l'Institut, l'anàlisi del qual, esdevé una part fonamental en aquest programa, per què com ja s'ha comentat anteriorment, aquest projecte pretén ser una complementació del PAT ja existent. En segon lloc, ha estat imprescindible la veu dels protagonistes del projecte, els alumnes de segon de batxillerat, per poder-me acostar al màxim a la seva realitat. Finalment, la intervenció i les aportacions dels ex-alumnes han ajudat a consolidar i corroborar les necessitats detectades per tal de fer una bona programació posteriorment.

■ Anàlisi del PAT de l'Institut La Serra

El PAP D Bat La Serra pretén complementar el Pla d'Acció Tutorial implementat a l'institut. Tal com s'ha explicat *Marc Conceptual* el PAT és un document que estableix les finalitats, les propostes metodològiques i les activitats que faran possible la tutoria. Per poder dur a terme l'objectiu principal d'aquest treball de manera satisfactòria, en primer lloc cal conèixer el context i la realitat en que es troba en el PAT de l'Institut La Serra. És per aquesta raó que a la primera presa de contacte amb l'institut se li va demanar a la coordinadora de batxillerat tenir accés a aquest document. La tutoria a segon de batxillerat es dur a terme els dilluns després de l'esbarjo de 11:30h a 12:30h. Cada classe la realitza dins l'aula amb el seu tutor corresponent. En cas que sigui necessari, s'ajunten els alumnes de les dues aules. La tutoria també és un espai on alguns professors l'utilitzen per reforçar algunes matèries, especialment física i química.

El PAT⁶ de l'institut presenta els continguts distribuïts en aquests quatre blocs. Als primers dos blocs es treballa l'orientació personal, al tercer bloc es treballa l'orientació acadèmica, i finalment al quart bloc es treballa l'orientació professional. El títol dels blocs serà el mateix per tots els cursos, però el contingut s'adaptarà a les característiques cognitives dels alumnes depenent del curs en que es trobin, i de la mateixa manera els seus objectius. A més a més, durant el curs es complementa amb tres activitats amb suport extern: *l'Educació per l'afecte i la sexualitat*, *els Hàbits saludables del programa salut i escola* i *Orientació universitària i professional*. A continuació es presenten els quatre blocs juntament amb els objectius i les característiques que es treballa a segon de batxillerat:

Taula 4. Blocs, classificació i Objectius prioritars del PAT a segon de batxillerat a l'Institut La Serra.

Bloc	Classificació	Objectius prioritars
BLOC 1. Aprendre a ser un mateix i a conviure	Orientació personal	1. Informar i acompanyar l'alumne/a en el procés d'elecció d'estudis post batxillerat. 2. Reforçar l'autonomia de cada alumne en l'organització del treball individual.
BLOC 2 Aprendre a comunicar-se	Orientació personal	
BLOC 3 Aprendre a aprendre	Orientació personal	
BLOC 4 Aprendre a treballar	Orientació professional	3. Reforçar l'orientació acadèmica i personal per ajudar l'alumne/a en l'elecció d'estudis i professions.

Font: Elaboració pròpia

⁶ANNEX 3. PAT de l'Institut La Serra.

Durant l'últim curs de batxillerat, es vetlla per cobrir el primer objectiu prioritari esmentat en la taula anterior: *Informar i acompanyar l'alumne/a en el procés d'elecció d'estudis post batxillerat*. Els tutors de grup s'encarreguen d'organitzar actes en que ponents de diverses institucions universitàries s'adrecen personalment a l'institut per parlar sobre el que la seva universitat en qüestió ofereix. En el cas dels CFGS, l'acció que es dur a terme és visitar l'Institut Mollerussa, veí de l'Institut La Serra, per a que expliquin a l'alumnat les diferents titulacions que ofereixen. Cal dir, però, que aquest institut és un centre agrari i molts dels seus graus van destinats a la formació mecànica, agrària, informàtica, administració i educació infantil. Finalment, en les estones de tutoria dedicades a l'orientació, els tutors s'asseguren que l'alumnat estigui ben informat de les ponderacions de les diferents matèries de manera que a cada alumne beneficiï la nota obtinguda en la selectivitat.

Part de les accions estan destinades a temes burocràtics i genèrics per a tot l'alumnat, sense contemplar les necessitats individuals que aquests tenen sobre les diferents titulacions o interessos. Així doncs, són insuficients les accions orientatives dutes a terme en el centre educatiu.

- **Entrevista a la coordinadora de batxillerat**

L'instrument utilitzat amb la coordinadora de batxillerat és una entrevista⁷ amb respostes obertes, la qual permet obtenir informació sobre el nombre d'alumnes (primera part de l'entrevista), les característiques del grup-classe (pregunta 1), interès que mostra l'alumnat de cara a una presa de decisió acadèmica després de batxillerat (preguntes 2, 3 i 7), la metodologia que s'utilitza per orientar i acompanyar a aquests alumnes a la presa de decisió (preguntes 4, 6, 8, 9 i 10) i l'obtenció del PAT de batxillerat (pregunta 5), en el qual el seu anàlisi mostra que la seva planificació es centra en la informació i les notes de tall.

---

⁷ ANNEX 4. Entrevista a la coordinadora de batxillerat i tutora de segon B (batxillerat social-humanístic).

A continuació es presenten els resultats obtinguts⁸:

Font	Objectiu	Instrument
• Coordinadora de batxillerat	• Analitzar la visió de la coordinadora de batxillerat envers les necessitats en relació al procés de transició dels alumnes de segon de batxillerat.	• Entrevista semiestructurada amb preguntes obertes.

Resultats obtinguts
<p>Referent als alumnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els alumnes no tenen consciència de que s'acosta el moment de prendre una decisió i al juliol sempre hi ha presa. L'alumnat mostra falta de maduresa per que tot ho tenen a l'abast i de manera ràpida. • Els alumnes són capaços de manifestar les seves necessitats de cara al seu futur. • Els alumnes no exploten suficient les habilitats acadèmiques per que no tenen suficient empatia amb el professorat. Exemple: es pot estar perdent grans químics per no tener un bon vincle amb el professorat d'aquesta assignatura. • L'alumnat mostra falta de maduresa per que tot ho tenen a l'abast i de manera ràpida • Els alumnes no tenen consciència de que s'acosta el moment de prendre una decisió i al juliol sempre hi ha presa. <p>Referent a l'orientació de l'intitut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'orientació acadèmica la realitza el tutor del grup a l'hora de tutoria. • L'institut no disposa de ganivet psicopedagògic. • L'acció principal és convidar a l'institut ponents d'universitats catalanes per fer xerrades informatives relacionades amb les ofertes acadèmiques que s'ofereixen. • Es vetlla per buscar les ponderacions de les diverses assignatures específiques de la selectivitat que els alumnes necessiten per estudiar el grau universitari en qüestió. • Es vetlla per a que als alumnes no se'ls hi passi cap termini de presentació de documentació. • La dificultat que s'hi troba a l'hora de fer l'orientació és que els alumnes no saben el que

⁸ ANNEX 4. Vegeu els resultats en format estès.

volen.

- No hi ha cap espai habilitat per dur a terme aquesta orientació.

▪ **L'opinió dels alumnes de segon de batxillerat: necessitats i oportunitats del projecte**

Com s'ha dit anteriorment, el contacte amb els alumnes de segon de batxillerat és una peça clau per la creació d'aquest projecte. Per dur-ho a terme, s'ha utilitzat les següents metodologies:

- Sessió grupal a l'hora de tutoria amb tots els alumnes de segon de batxillerat.
- Creació d'un grup de Facebook, el qual els seus membres seran els alumnes de segon de batxillerat i els ex-alumnes de l'institut que vulguin participar de manera voluntària al projecte.

- A l'inici del segon trimestre, es realitza una sessió a l'hora de tutoria per donar a conèixer la proposta a tots els estudiants de segon de batxillerat. L'objectiu principal es començar a detectar necessitats, i aquestes, agrupar-les per temes per a què posteriorment es puguin dissenyar sessions acord amb les característiques del grup. L'activitat es va realitzar a l'hora de tutoria on van participar les dues classes. A continuació es presenta la fitxa d'activitat on es descriu el desenvolupament de la sessió i una avaluació de la mateixa:

**PRESENTACIÓ ALS ALUMNES DE SEGON DE BATXILLERAT DE
L'INSTITUT LA SERRA**

Dilluns 18 de gener de 2016

PARTICIPANTS: els alumnes de 2n de batxillerat de l'Institut La Serra. 50 alumnes.

TEMPORALITAT: 1h de tutoria.

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:

- **OBJECTIU GENERAL**
  - Detectar les necessitats, inquietuds i incerteses que tenen sobre el seu futur acadèmic els alumnes de segon de batxillerat, creant un espai de confort per a que això succeeixi.
- **OBJECTIUS ESPECÍFICS**
  - Tenir un primer contacte amb els alumnes de segon de batxillerat.
  - Presentar-me
  - Presentar la meva proposta del TFG.
  - Donar a escollir el canal de comunicació per expressar les seves inquietuds.
  - Crear un ambient òptim per a que es comencin a expressar.
  - Recollir les primeres inquietuds i incerteses.

DESENVOLUPAMENT

5 minuts: dedicats a la meua pròpia presentació.

10 minuts: per presentar el treball a tots els alumnes de 2n de batxillerat. Els alumnes es reuneixen en una mateixa aula per tal d'escoltar la presentació del TFG, on també s'explica que és la tutoria entre iguals i el motiu el qual s'ha escollit aquest mètode.

10 minuts: un cop feta la presentació, s'obra un torn de preguntes per resoldre aquells dubtes que no quedin clars.

5 minuts: s'aprofita la sessió per concretar quina xarxa social serà la utilitzada per expressar les seves inquietuds i s'explicarà detalladament com es dinamitzarà.

20 minuts: es demana als estudiants que es comencin a obrir i a expressar els seus dubtes i inquietuds. També se'ls passa un full on qui vulgui podrà anotar que és allò que més els preocupa.

10 minuts: resolució dels últims dubtes sobre la presentació i tancament.

VALORACIÓ / AVALUACIÓ DE LA SESSIÓ⁹

Els alumnes s'han mostrat interessants en el tema. Ha estat la primera vegada que se'ls ha ofert un cop de mà per ajudar-los a decidir. En un primer moment s'han mostrat bastant cohibits. Ha estat cap al final de la sessió on han començat a preguntar. Tenen un bon vincle entre tots ells, fet que facilita les coses per el moment.

Com que el centre no té sala polivalent ni sala d'actes, per tant hem estat 52 persones en una classe amb una capacitat per a 25 alumnes. El temps ha estat suficient per a que tot quedés ben entès per a tothom. Es valora positivament que s'hagi omplert tres fulls de dubtes entre tots, on es detecta que tenen necessitat de rebre ajuda però els costa expressar-se.

A continuació es presenten els resultats obtinguts:

Font	Objectiu	Instrument
<ul style="list-style-type: none"> Alumnes de segon de batxillerat. 	<ul style="list-style-type: none"> Detectar necessitats, inquietuds i incerteses que tenen sobre el seu futur acadèmic, creant un espai de confort per a que això succeixi. 	<ul style="list-style-type: none"> Contacte presencial.

Resultats obtinguts

- La xarxa social escollida pel 100% dels alumnes, és Facebook.
- Els alumnes, en general, mostren interès per la proposta, per tant és una mostra de que la necessitat existeix.
- Els alumnes que menys actius han estat durant la presentació, són aquells que

⁹ ANNEX 5. Vegis l'avaluació a través dels ítems utilitzats.

preveuen que no aprovaran el curs.

- Són capaços de manifestar les seves necessitats de cara al seu futur, però els costa expressar-se.
- Manifesten estereotips errònis sobre alguns estudis.
- Les necessitats ontingudes en aquesta sessió ha permés classificar-les en ordre d'importància els temes més rellevants els quals preocupa als alumnes¹⁰:

1. **Por a equivocar-se.**
2. **Prestigi de la institució.**
3. **Economia familiar.**
4. **Pressió familiar.**
5. **La transició**

b) Anàlisi de necessitats a partir del grup de Facebook:

Un cop els alumnes han escollit la xarxa social més còmoda per mantenir el contacte de manera continuada, s'ha procedit a la creació del grup de Facebook. Aquest, no tan sols permetrà pujar informació d'interès per l'alumnat sobre les diverses titulacions i facilitar el contacte entre iguals, sinó que també forma part de l'acompanyament que els alumnes de segon rebran, però de manera virtual¹¹. A continuació es presenta la fitxa d'activitat on es descriu el desenvolupament de la seva creació:

CREACIÓ DEL GRUP DE FACEBOOK <i>Divendres 22 de gener de 2016 (segon trimestre)</i>
PARTICIPANTS: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Els alumnes de 2n de batxillerat de l'Institut La Serra. Exalumnes de l'Institut.
TEMPORALITAT: el grup romandrà obert des de l'inici de la seva creació fins l'inici del curs 2016-2017 (com a mínim).
OBJECTIUS DE LA SESSIÓ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ OBJECTIUS GENERAL <ul style="list-style-type: none"> - Detectar les necessitats, inquietuds i incerteses que tenen sobre el seu futur acadèmic els alumnes de segon de batxillerat, creant un espai de confort per a que això succeeixi. - Acompanyar als alumnes en el transcurs de la seva presa de decisió.   ▪ OBJECTIUS ESPECÍFICS <ul style="list-style-type: none"> - Crear un espai on els alumnes puguin expressar les seves necessitats. - Crear un espai on ex alumnes donin resposta a les necessitats dels alumnes de 2n de

¹⁰ ANNEX 6. Frases escrites pels alumnes de segon de batxillerat el dia de la presentació del projecte classificades per temes. Cal recordar que durant el segon trimestre s'han recollit més necessitats a través del contacte mantingut pel Facebook.

¹¹ En la part 2.2.2 *El grup de Facebook: l'acompanyament virtual*, es descriu el Facebook com un instrument.

<p>batxillerat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activar la conducta exploratòria a partir de proporcionar enllaços d'interès als alumnes de segons de batxillerat. - Sentir-se pertanyent al grup i a la intervenció. - Crear un punt de contacte entre alumnes i ex-alumnes. - Proporcionar enllaços d'interès als alumnes de segons de batxillerat.
<p>DESENVOLUPAMENT</p> <p>Als alumnes de 2n se'ls dona l'opció d'escollir quina xarxa social se'ls serà més còmode a l'hora d'expressar i compartir experiències. Un grup a Facebook esdevé l'opció escollida per unanimitat.</p> <p>La creació del grup de Facebook comença per una benvinguda i una presentació on es recorda als alumnes que poden expressar tot allò que desitgen sobre el seu futur acadèmic i professional. Per tal de dinamitzar-lo, se'ls demana que pengin una foto de grup amb l'objectiu de personalitzar-lo i sentir-se pertanyents a aquest.</p> <p>Durant el transcurs del trimestre s'aniran penjant diverses eines per a la descoberta d'un mateix i per incentivar-los en la conducta exploratòria.</p> <p>Tots els ex alumnes convidats al curs podran intervenir en qualsevol moment amb la finalitat que contestin les preguntes dels alumnes de manera pública per tal de que tota la classe ho pugui veure i despertar l'interès dels més dubtosos.</p>
<p>VALORACIÓ / AVALUACIÓ¹²</p> <p>Els alumnes han pogut trobar els exalumnes assignats a través del grup de Facebook on aquets també estaven inclosos. En cas que algun exalumne no disposés de compte en aquesta xarxa social, el contacte s'ha mantingut a través del correu electrònic. La meitat aproximada dels alumnes participen de manera activa i continuada. L'altra meitat s'ha manifestat en poques ocasions o no s'ha manifestat</p>

A continuació es presenten els resultats obtinguts:

Font	Objectiu	Intrument
<ul style="list-style-type: none"> • Alumnes de segon de batxillerat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Detectar necessitats, inquietuts i incerteses que tenen sobre el seu futur acadèmic, creant un espai de confort per a que això succeixi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Facebook.

Resultats obtinguts
<ul style="list-style-type: none"> • La majoria contacten amb mi a través de missatges privats de Facebook. Es mostren tímids a l'hora de fer la presa de contacte. • Es mostren tímids a l'hora de contactar amb els exalumnes. • Mostren dificultats a l'hora de buscar formació sobre els seus interessos.

¹² ANNEX 12. Avaluació de la creació del grup de Facebook.

- Mostren dificultats a l'hora d'expressar-se.
- Corren molts falços mites sobre alguns estudis.
- La major preocupació és la por a equivocar-se.

■ **Anàlisi de necessitats a partir dels tutors d'iguals: els exalumnes de l'institut La Serra**

Els exalumnes de l'institut han estat un pilar fonamental per reforçar les observacions fetes als alumnes de segon de batxillerat. La intervenció i les aportacions dels exalumnes han ajudat a consolidar i corroborar necessitats detectades durant el segon trimestre. Per poder dissenyar una intervenció acord amb les característiques de l'institut, la primera acció educativa que s'ha dut a terme ha estat contactar al llarg de tot el segon trimestre amb diversos exalumnes (30 exalumnes en el recompte final), per tal de mantenir contacte amb els alumnes de segon. A grans trets, s'ha assignat a cada alumne un exalumne amb acord a les necessitats específiques del primer, per tal de que l'acompanyament sigui més precís i individualitzat. Aquest contacte s'ha dut a terme través de Facebook, i en cas de no tenir-ne, a través de correu electrònic.

Les necessitats analitzades han estat fruit del feedback que els exalumnes han proporcionat un cop s'ha contactat amb ells i de l'anàlisi de la seva participació al grup de Facebook, ja que tots aquells que han participat al treball, s'han convidat a incorporar-se en aquest grup. A continuació es presenta la fitxa d'activitat on es descriu el procés que s'ha seguit per fer contacte amb exalumnes, i aquets amb els alumnes de segon de batxillerat:

ASSIGNACIÓ D'ALUMNES AMB EX ALUMNES <i>Segon trimestre</i>
<p>PARTICIPANTS DURANT EL SEGON TRIMESTRE</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 21 alumnes de 2n de batxillerat de l'Institut La Serra. No es contemplaran a l'anàlisi de necessitats aquells alumnes que contactin durant el tercer trimestre. ■ Tots aquells exalumnes que vulguin col·laborar en el treball.
<p>TEMPORALITAT: l'anàlisi de necessitats es dur a terme durant el segon trimestre.</p>
<p>OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ OBJECTIUS GENERALS <ul style="list-style-type: none"> - Saber les mancances i necessitats varen tenir els ex-alumnes de l'institut referent al seu futur acadèmic mentre feien segon de batxillerat. - Acompanyar als alumnes en el transcurs de la seva presa de decisió   ■ OBJECTIUS ESPECÍFICS <ul style="list-style-type: none"> - Contactar amb exalumnes que vulguin col·laborar en el projecte. - Proporcionar als alumnes de segon de batxillerat el contacte d'exalumnes de l'institut per a que els hi puguin transmetre la seva experiència. - Aprendre a expressar allò que els alumnes volen dir.

- Desvetllar dubtes i mites relacionats amb diversos Graus i Cicles Formatius.
- Despertar interès sobre el futur acadèmic i professional dels alumnes de segon de batxillerat.

DESENVOLUPAMENT

Contacte d'alumnes amb exalumnes: a mesura que els alumnes de segon de batxillerat contactin per expressar les seves inquietuds, es busca un exalumne de l'Institut La Serra que hagi cursat o estigui cursant el mateix estudi que es demana. En cas que l'alumne/a encara no tingui clar que vol, es parlarà amb ell per a que expressi en quina situació es troba i poder-li assignar un exalumne que s'hagi trobat en la mateixa situació. La finalitat en ambdós casos és assignar un o més exalumnes amb alumnes de manera individualitzada d'acord amb les necessitats i les característiques de cadascú. Per mantenir un ordre d'assignació, s'elabora una taula¹³ on consta:

- La data que l'alumne/a ha contactat amb mi per expressar les seves necessitats.
- L'exalumne/a assignat a cada alumne/a de segon de batxillerat.
- Les diverses opcions que els alumnes tenen després de l'institut.
- Vincular les necessitats de cada alumne/a en un dels temes extrets durant el primer contacte amb ells.
- Precs i dubtes que els alumnes els preguntaran als exalumnes un cop facin la presa de contacte.

La premissa per a que es busqui l'exalumne, és que cada alumne interessat envii tres preguntes que vulguin fer a l'exalumne adjudicat. La finalitat és que aprenguin a expressar allò que volen manifestar, ja que una de les necessitats extretes de la coordinadora de batxillerat, ha estat que els alumnes es troben la feina feta i els dificulta poder-se expressar i espavilar-se per obtenir allò que auguren.

Un cop obtingudes les preguntes corresponents, se'ls ha adjudicat un o més exalumnes acord amb les necessitats manifestades i s'ha entrat en contacte via Facebook.

VALORACIÓ DE LA REBUDA DEL GRUP DE FACEBOOK:

El mateix dia de la creació del Facebook dos alumnes de segon van contactar amb mi a través d'un missatge privat. La sisena alumna va preguntar si preferia que ho exposés públicament, moment que va marcar un abans i un després en el desenvolupament de l'activitat del grup. La participació durant el segon trimestre ha anat augmentant. Els alumnes majoritàriament s'han expressat de manera pública, tot i que els més tímids han continuat fent-ho a través dels missatges privats.

Alguns exalumnes s'han mostrat molt participatius. Han contestat els dubtes de manera pública i en diversos casos els han buscat informació addicional.

¹³ ANNEX 7. Taula d'assignació dels exalumnes de l'institut amb els alumnes de segon de batxillerat.

A continuació es presenten els resultats obtinguts:

Font	Objectiu	Instrument
• Exalumnes de l'institut.	• Saber les mancances i necessitats varen tenir els ex-alumnes de l'institut referent al seu futur acadèmic mentre feien segon de batxillerat.	• Facebook. • Correu electrònic.

Resultats obtinguts
<ul style="list-style-type: none"> ■ A TERMES GENERALS: <ul style="list-style-type: none"> • Mostren interès pel projecte. • Es mostren actius al Facebook. • Proporcionen ajuda i enllaços als exalumnes. • Obtenció de felicitacions i ànims en el projecte. • El feedback que manifesten és la necessitat d'un programa d'acompanyament durant segon de batxillerat. • Oferiments per fer altres col·laboracions en el treball. • Visites a l'institut per poder transmetre les seves experiències.   ■ A TERMES ESPECÍFICS: <ul style="list-style-type: none"> • Necessitat de transmetre informació sobre les institucions educatives. • Necessitat d'atendre les demandes. • Informar sobre els avantatges i inconvenients de les diverses localitats on han estat vivint durant els anys d'universitat o CFGS.

A grans trets, després de corroborar que l'alumnat mostra necessitat i interès per ser acompanyats en la presa de decisió, les tres sessions presencials dissenyades han de basar-se en cobrir les necessitats sobre els dubtes que provinguin de factors externs i interns als seus interessos i la seva vida personal, han de proporcionar-los-hi motivació i confiança davant la por que mostren en equivocar-se de decisió, i finalment, se'ls ha d'enfortir i vetllar per l'autoconfirmació de la decisió presa.

2.2.2 El grup de Facebook: l'acompanyament virtual

Com ja s'ha explicat al llarg d'aquest treball, la finalitat d'aquest programa és acompanyar als alumnes de segon de batxillerat a la presa de decisió un cop acabin el seu període a l'institut. L'acció principal per dur-ho a terme és que aquests contactin amb exalumnes de l'institut per a

què els hi puguin fer l'acompanyament oportú. Per facilitar aquesta tasca, s'ha creat el grup de Facebook amb la doble finalitat de detectar les mancances que els alumnes tenen (tal i com s'ha descrit en l'anàlisi de necessitats) i de ser un instrument facilitador de la presa de contacte entre iguals. A continuació es presenta les intervencions principals que s'han desenvolupat dins del grup de Facebook per a potenciar el contacte entre iguals i l'acompanyament virtual:

- Ha estat un espai de presa de contacte entre iguals.
- Exalumnes i alumnes han facilitat noms d'altres estudiants per ajudar als seus companys a contactar amb un exalumne que correspongui amb el perfil que s'està buscant.
- Els exalumnes han compartit informació d'interès per a la presa de decisió.
- Els exalumnes han explicat de manera pública experiències personals que puguin ajudar a la presa de decisió.
- S'ha creat enquestes obertes per a què les contestin els exalumnes en relació a la preocupació que als alumnes suposa l'examen de selectivitat.
- Ha esdevingut un instrument facilitador d'informació de cara a les sessions presencials.
- Ha estat un instrument que ha facilitat, als alumnes més tímids, poder expressar-se amb més facilitat.

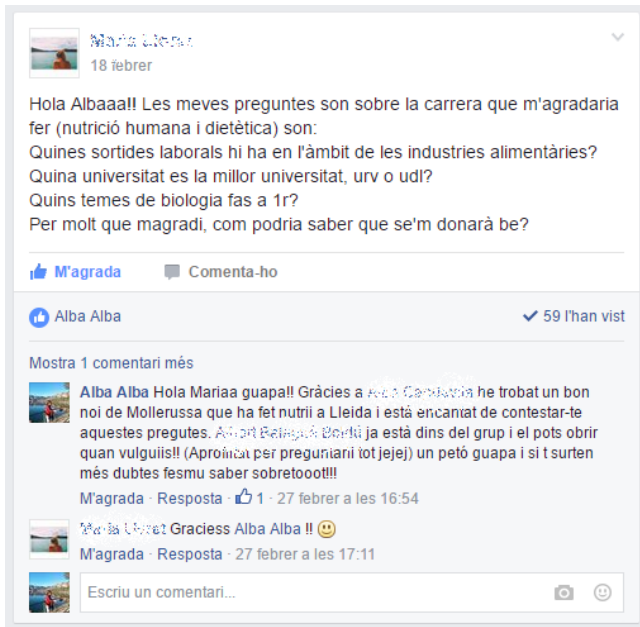
Els **objectius** que s'han pretès aconseguir són:

- Acompanyar als alumnes en el transcurs de la seva presa de decisió.
- Crear un espai on els alumnes puguin expressar les seves necessitats.
- Crear un espai on ex alumnes donin resposta a les necessitats dels alumnes de 2n de batxillerat.
- Facilitar un punt de contacte entre alumnes i ex-alumnes.
- Proporcionar enllaços d'interès als alumnes de segons de batxillerat.

Les següents imatges corresponen a diferents accions desenvolupades al grup de Facebook:

Imatge 1: Una exalumna facilita al contacte d'un exalumne al veure la demanda d'una alumna.

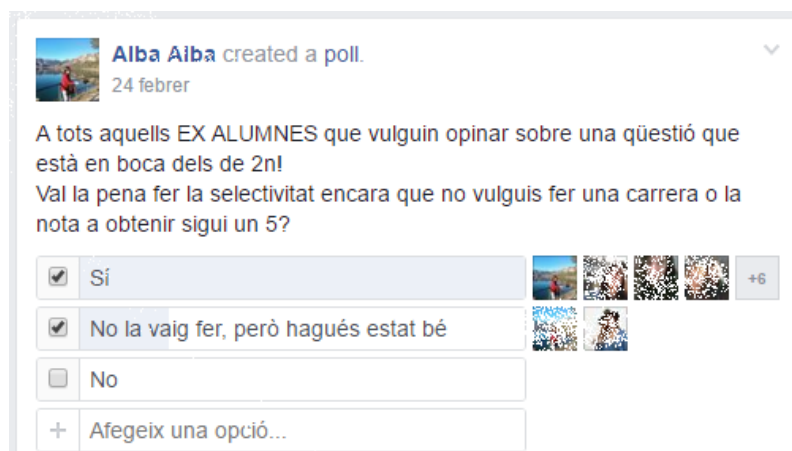
Font: extret del grup de Facebook.

Imatge 2: Una exalumna facilita informació d'interès sobre la 1ª fira universitària del Pla d'Urgell

Font: extret del grup de Facebook.

Imatge 3: Es crea una enquesta pels exalumnes en relació a l'examen de selectivitat

Font: extret del grup de Facebook.

2.2.3 Sessions presencials

Al llarg del segon trimestre s'ha treballat per recollir les necessitats dels alumnes, tant a nivell individual com a nivell de grup classe, amb la finalitat de treballar aquells aspectes que més els preocupen o més els inquieta de cara al seu futur acadèmic un cop els alumnes de segon de batxillerat hagin de deixar l'institut. A través de tres sessions impartides durant les classes de tutoria, es pretén treballar les necessitats més rellevants que s'hagin detectat. Aquestes sessions es caracteritzen per tenir tres moments concrets:

1. Acció prèvia a través de Facebook: en les dinàmiques en que sigui necessari, es donaran unes consignes a seguir, a través de Facebook, per tal de preparar l'activitat i guanyar temps en les sessions, ja que només es disposa d'una hora.
2. Dinàmiques presencials: aquesta acció es caracteritzarà per estar duta a terme dins de l'aula i de manera presencial.
3. Accions posteriors a les sessions: tots aquells alumnes que ho creguin necessari, podran contactar després de les sessions amb els exalumnes convidats per parlar d'allò que més els interessi.

Totes les sessions han estat programades posterior a l'anàlisi de necessitats i anterior a la seva implementació. No obstant, donat que aquest projecte es caracteritza per ser una prova pilot, a l'hora de fer l'avaluació de cada sessió s'ha pogut detectar aspectes de millora i, per tant, s'han pogut incloure millores a mesura que han avançat les intervencions. A continuació es presenten les sessions implementades

- Primera sessió. Compartim interessos¹⁴:

La primera sessió es realitzaran sis dinàmiques diferents, acord amb aquelles necessitats que més demanda han presentat els alumnes de segon de batxillerat. Per ajustar-se a una hora de tutoria, els alumnes formaran grups establerts prèviament seguint unes consignes al Facebook en relació a aquell tema que més els interessa tractar. Durant la sessió, tres exalumnes convidades dinamitzaran els grups i els orientaran cap a aquella resposta que se'n vol extreure. Cal remarcar que les exalumnes assistiran a la classe sabent les necessitats que tenen els alumnes, per tant, facilitarà el contacte i parlar de temes d'interès concret per a tots. Al finalitzar les dinàmiques, cada grup posarà en comú davant de la resta de companys aquells aspectes treballats.

---

¹⁴ ANNEX 8. Planificació de les dinàmiques de la primera sessió i material utilitzat.

- Segona sessió. Les cartes i la por a equivocar-se:

En la segona sessió es treballarà l'aspecte que més preocupa als alumnes de segon de batxillerat. Es tracta de la por a equivocar-se a l'hora d'escollir els estudis posteriors a l'institut. Basant-me amb el principi metodològic d'aquest treball, s'ha demanat a disset exalumnes de l'institut, els quals s'han canviat d'estudis abans de finalitzar-los o han viscut algun moment acadèmic que hagin dubtat en continuar o abandonar allò que s'està estudiant, que a través d'unes consignes concretes¹⁵, elaborin unes cartes¹⁶ pels alumnes de segon de batxillerat. La finalitat d'aquesta dinàmica és fer-los reflexionar sobre l'equivocació en la presa de decisió a través d'una pluja d'idees a la pissarra. D'altra banda, l'exalumna convidada farà Skype des de Malta, on explicarà les decisions que ha hagut de prendre al llarg del seu camí acadèmic i com aquestes han afectat positivament al seu aprenentatge.

- Tercera sessió. La decisió, donem-li un sentit:

La finalitat de la tercera sessió és, per una banda, que els alumnes que tinguin més clar allò que volen estudiar, li sàpiguen donar un sentit professional i prenguin consciència del que es dedicaran en un futur. Per altra banda, es pretén fer reflexionar als alumnes més indecisos a reflexionar sobre les accions que els agradaria aportar a la societat i es motivin a continuar esbrinant que és allò que més els pot omplir.

També s'aprofita l'última sessió per a passar una enquesta¹⁷ i poder detectar els motius els quals alguns alumnes encara no han contactat per sol·licitar un exalumne i/o no estan participant activament al projecte. Cal recordar que tots els alumnes de segon de batxillerat són participants d'aquest projecte i a tots s'augura fer un acompanyament a la presa de decisió.

En aquesta sessió s'ha pres la decisió de treballar amb les dues classes per separat, ja que en l'avaluació de la sessió anterior es va detectar que eren una quantitat massa elevada d'alumnes per a arribar als objectius de manera satisfactòria.

A continuació es mostra la planificació de les tres sessions en fitxes d'activitat:

---

¹⁵ ANNEX 9. Material utilitzat en la segona sessió. Consignes adreçades als exalumnes que col·laborin en l'escrit d'una carta pels alumnes de segon de batxillerat.

¹⁶ ANNEX 10. Cartes dels exalumnes adreçades als alumnes de segon de batxillerat.

¹⁷ En l'ANNEX 13. Plantilla de l'enquesta i els resultats obtinguts.

SESSIÓ 1: COMPARTIM INTERESSOS

Dilluns, 11 d'abril de 2016

PARTICIPANTS: els alumnes de 2n de batxillerat B de l'Institut La Serra. 24 alumnes.

CONVIDATS: LV,MA,VS

TEMPORALITAT: 1h de tutoria.

ES TREBALLA: factors externs que influeixen en la decisió. Prestigi, econòmic-familiar, pressió familiar.

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:

- OBJECTIUS GENERALS

- Treballar els factors externs detectats durant el segon trimestre, els quals influeixen a l'hora de prendre una decisió del futur dels alumnes de segon de batxillerat.
- Intercanviar experiències amb exalumnes de l'institut.
- Potenciar la tutoria entre iguals.

- OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Atendre a les necessitats dels alumnes de segon de batxillerat per orientar-los a prendre una decisió posterior a l'institut.
- Crear un espai de confort i confiança per a que els alumnes facin preguntes als ex alumnes.
- Activar l'escolta activa durant la sessió.
- Incrementar l'interès pels estudis un cop deixin l'institut.
- Estimular la reflexió davant situacions reals que se'ls presenta durant el transcurs de la presa de decisions i què fer un cop finalitzi l'institut.
- Desenvolupar el treball en equip.

DESENVOLUPAMENT:

Previ a la intervenció:

Com que només es disposa d'una hora de tutoria, s'obrirà una enquesta al grup de Facebook on els alumnes hauran d'escollir aquella afirmació o pregunta que es sentin més identificats. La consigna serà que els grups no podran tenir més de 6 membres. En cas que el grup estigui complet, s'escollirà una altra opció.

L'autora del treball es reunirà prèviament amb les exalumnes per explicar en precisió allò que s'espera de la sessió, dels alumnes i d'elles. Es considera un moment idoni per a que elles puguin opinar i aportar aspectes rellevants per a les dinàmiques.

Durant la intervenció:

10 minuts: presentació de les tres ex alumnes als alumnes de segon de batxillerat i explicació de la dinàmica. Aquesta consistirà en fer 9 grups d'entre 5 o 6 alumnes els quals s'agruparan segons es sentin identificats en unes preguntes o afirmacions proporcionades prèviament via el grup de Facebook. A cada pregunta o afirmació li correspondrà un exercici diferent que els alumnes hauran de reflexionar i resoldre en equip. A la pissarra tindran els tres temes corresponents als *factors externs* (prestigi de la institució, pressió familiar i econòmic-familiar), els quals cada grup haurà de vincular-los a l'exercici que estan resolent, per a que posteriorment se li doni un sentit a allò que s'està treballant.

10 minuts: a tots els grups se'ls deixarà 10' màxim per reflexionar i resoldre l'exercici corresponent a cada pregunta o afirmació que hauran escollit. Les ex alumnes seran les dinamitzadores. Cadascuna d'elles tindrà assignat tres grups per resoldre tots aquells dubtes i conduir als alumnes durant la reflexió. Els grups s'assignaran en consonància a les experiències vivencials de cada ex alumna per tal de que la tutoria entre iguals sigui més enriquidora.

40 minuts: cada grup posarà en comú, davant de tota la classe, la resposta al seu exercici i diran a quin tema anotat a la pissarra correspon (prestigi de la institució, pressió familiar i econòmic-familiar). La resta de companys també podran intervenir i opinar. Al finalitzar cada exposició, entre totes les ex alumnes se'ls explicarà per què s'ha fet reflexionar sobre aquell tema i es dinamitzarà cap a les reflexions que se'n vol extreure.

5 minuts: tancament.

Post-intervenció:

Tots aquells alumnes que ho requereixin, podran establir un contacte més personalitzat amb les alumnes convidades a aquesta sessió.

AVALUACIÓ: cada ex alumna avaluarà als tres grups que dinamitzin juntament amb la meua ajuda, essent el número 1 la mínima puntuació i el número 5 la màxima. La casella de les observació és de caire obligatori omplir-la.

									Observacions
Els alumnes han participat activament a la sessió.									
Els alumnes han interactuat amb les ex alumnes.									
S'ha creat un espai de confort i confiança per a que els alumnes preguntin.									
Els alumnes han escoltat de forma activa les exposicions dels seus companys.									
S'ha treballat en equip.									
S'ha augmentat l'interès per continuar estudiant.									
El temps per acabar l'activitat ha estat suficient.									
Els alumnes han gaudit de la sessió.									
Les ex alumnes han gaudit de l'experiència.									
Nivell de satisfacció de la coordinadora de batxillerat.									

SESSIÓ 2: LES CARTES I LA POR A EQUIVOCAR-SE

Dilluns, 18 d'abril de 2016

PARTICIPANTS: els alumnes de 2n de batxillerat de l'Institut La Serra

CONVIDATS: IB (Skype des de Malta)

TEMPORALITAT: 1h de tutoria

ES TREBALLA: factor intern que afecta a la presa de decisions. La por a equivocar-se.

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:

- OBJECTIUS GENERALS
- Treballar la por a equivocar-se.
- Intercanviar experiències amb ex alumnes de l'institut.

- Tenir a l'abast experiències reals d'ex alumnes.
- OBEJECTIUS ESPECÍFICS
- Escriure una carta al "jo del futur" on descrigui com es sent al present i quines són les seves pors.

DESENVOLUPAMENT: Previ a la intervenció:

Se'ls demanarà a diversos exalumnes que facin un escrit contestant els següents ítems:

- Recorregut acadèmic i professional.
- Què t'agrada més dels teus estudis.
- Què es per tu "equivocar-se".
- Si poguessis viatjar al passat i parlar amb tu mateix sobre el teu futur acadèmic, què et diries?
- Un missatge pels alumnes de segon de batxillerat.

Es concretarà amb l'exalumna aquells aspectes a tractar durant l'Skype.

Durant la intervenció:**PRIMERA PART**

20 minuts: Presentació de la ex alumna a través de Skype amb la Irene des de Malta. Es donarà a conèixer la possibilitat de fer un voluntariat a l'estranger. Els alumnes li podran fer preguntes, però aquells que ho sol·licitin podran fer un Skype amb ella en hores extra escolars per ampliar la informació.

SEGONA PART

40 minuts: Se'ls repartirà les cartes escrites per altres ex alumnes i se'n llegirà algunes en veu alta. Es farà una pluja d'idees amb tots els alumnes, on s'extraurà idees generals de com veuen els ex-alumnes el terme "equivocar-se". També es comentarà aquells aspectes que els hagi cridat més l'atenció.

Post-intervenció:

Es penjaran totes les cartes dels exalumnes al grup de Facebook.

Aquells alumnes que ho requereixin podran contactar amb l'exalumna per Skype.

AVALUACIÓ: avaluat per l'autora del projecte.

							Observacions
Els alumnes han participat activament a la sessió.							A la part de l'Skype han mostrat més atenció que a la part de la lectura de les cartes.
Els alumnes han interactuat amb l'ex-alumna.							s'ha hagut d'aturar la connexió per la quantitat d'interacció.
S'ha creat un espai de confort i confiança per a que els alumnes participin.							
Els alumnes han escoltat de forma activa les lectures dels seus companys.							Un grup d'alumnes distorsionava la classe.
Els alumnes han extret diverses idees del concepte <i>equivocar-se</i> .							El resultat obtingut ha estat molt satisfactori.
S'ha augmentat l'interès per continuar estudiant.							S'ha mostrat interès en contemplar altres opcions a fora de la universitat.
El temps per acabar l'activitat ha estat suficient.							Hagués estat favorable interactuar més amb l'exalumna.

Els alumnes han gaudit de la sessió.						Han gaudit molt amb l'Skype.
L'exalumna ha gaudit de l'experiència.						S'ha de tenir en compte que es va oferir ella per fer-ho. Ha estat molt amable amb els alumnes i ho portava preparat des de feia uns dies.
Nivell de satisfacció de la coordinadora de batxillerat.						S'ha alegrat de veure la progressió dels seus exalumnes i l'interès dels alumnes actuals.

SESSIÓ 3: LA DECISIÓ, DONEM-LI SENTIT

2 de maig de 2016

PARTICIPANTS: les dues classes de 2n de batxillerat de l'Institut La Serra

CONVIDATS: no assistiran convidats.

TEMPORALITAT: 30 minuts en el batxillerat científic-tecnològic i 30 minuts al batxillerat social-humanístic.

ES TREBALLA: la presa d'una decisió

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:

- OBJECTIUS GENERALS
- Enfortir la decisió presa.
- Avaluat el projecte amb la finalitat de detectar el motiu de per què alguns exalumnes encara no han contactat amb l'autora del treball i poder ajudar-los en la recta final del curs.
- OBEJECTIUS ESPECÍFICS
- Reflexionar de manera individual sobre les habilitats de cada alumne a partir del vídeo "*Els refugiats de Síria*".
- Donar un sentit professional a aquells estudis que es vulguin cursar.
- Reflexionar sobre "*totes les professions són necessàries*".
- Argumentar el motiu el qual volen estudiar allò escollit.

Ajudar als alumnes més indecisos a despertar l'interès i la motivació per un sector determinat.

RECURSOS:

Vídeo "*Refugiats de Síria*" <https://www.youtube.com/watch?v=QtaY0oIFiIA>

DESENVOLUPAMENT:

Previ a la intervenció:

En aquesta sessió no es necessita una preparació prèvia.

Durant la intervenció:

5 minuts: S'inicia la sessió passant un vídeo sobre "*Els refugiats de Síria*". A les imatges es mostrarà com aquest col·lectiu intenta sobreviure amb el mínim de recursos. Previ a l'inici del vídeo, se'ls demanarà als alumnes que pensin en aquells aspectes i/o professions que podrien aportar per construir una nova societat. En cas que tinguin clar que volen estudiar el curs vinent, se'ls

demanarà que pensin en com podria contribuir la seva professió en la construcció de la nova societat.

15 minuts: Es posaran en comú totes les professions i/o aportacions dels alumnes i es reflexionarà en comú sobre la necessitats que hagin totes les professions.

5 minuts: cada alumne publicarà al grup de Facebook una publicació esmentant allò que s'imagina estat fent l'any següent.

5 minuts: es passarà una enquesta per detectar els motius els quals alguns alumnes encara no han contactat amb l'autora del treball.

Post-intervenció:

Es penjarà al grup de Facebook un recurs el qual consistirà en un llistat de tots els àmbits professionals vigents en la nostra societat amb la finalitat de despertar l'interès d'aquells alumnes més indecisos.

AVALUACIÓ:

	1	2	3	4	5	Observacions
Han participat activament a la sessió.					X	Han manifestat que ha estat la sessió que més els ha agradat per què han pogut interactuar en referència a la seva experiència personal.
Ha ajudat a tenir una mica més clar el seu futur acadèmic.					X	Se'ls ha orientat a la resposta als alumnes que tenien més dificultats per expressar-se.
Ha augmentat l'interès per continuar estudiant.				X		Tots volien participar.
S'ha reflexionat.				X		Els que tenien més clar que estudiar des d'un principi han fet una bona reflexió.
Dificultat de la dinàmica.					X	Han entès ràpidament en que consistia.

2.3 Avaluació del programa

L'avaluació ha esdevingut un procés continu al llarg de tot el projecte, la qual s'ha implementat a cada acció educativa amb la finalitat de valorar si s'han assolit els objectius establerts i s'han cobert les necessitats detectades. En aquest segon cas, és fonamental que l'avaluació sigui acurada ja que l'elaboració de les sessions implementades en el tercer trimestre s'han basat en el treball previ durant el primer i segon trimestre de tot aquest recull. En l'avaluació també s'ha donat importància en determinar el grau de satisfacció dels participants sobre aquells aspectes que s'han volgut treballar. El motiu rau en la desmotivació que alguns alumnes i exalumnes han mostrat a l'hora d'expressar quins estudis escollir després de batxillerat. Per tant, s'ha proporcionat dues modalitats d'enquesta on es pretén saber si han participat activament en el grup de Facebook o no, i la interacció en l'obtenció d'un exalumne per a que l'ajudi en l'acompanyament de la presa de decisió. Com a intenció final, l'avaluació pretén incorporar propostes de millora per poder implementar-lo en futurs cursos.

Per dur a terme aquesta avaluació s'han tingut en compte tots els agents que han participat en el projecte per valorar i corroborar diversos punts de vista i, d'aquesta manera, enriquir el nivell de precisió en l'elaboració i implementació de les accions dutes a terme segons les necessitats individuals i grupals. La flexibilitat de l'avaluació ha permès adaptar-se a les necessitats dels alumnes en cada moment dins del context específic de l'institut. A continuació és mostra una taula amb els diferents moments on s'ha avaluat, el mètode, l'agent que l'ha dut a terme i la finalitat d'aquesta:

Taula 5. Avaluació.

	A avaluar	Moment	Mètode	Agent avaluador	Finalitat
Estratègies emprades en la metodologia del disseny de	Creació del Facebook.	Durant tot el període que roman obert.	Observació classificada en ítems d'avaluació els quals inclouen cinc nivells de puntuació.	Autora del projecte.	Incorporar millores. Cobrir les necessitats dels alumnes.
	Preses de contacte entre alumnes i	Segon i tercer trimestre.	Feedback rebut per part d'ambdues	Autora del projecte.	Trobar exalumnes acord amb les

¹⁸ ANNEX 12. Avaluació de les estratègies emprades en la metodologia del disseny del projecte.

	exalumnes.		bandes classificada en ítems d'avaluació els quals inclouen cinc nivells de puntuació i observacions.		necessitats dels alumnes. Facilitar el contacte.
	Tres sessions presencials a l'hora de tutoria.	Al finalitzar cada sessió.	Observació classificada en ítems d'avaluació els quals inclouen cinc nivells de puntuació.	Primera sessió: exalumnes. Segona i tercera sessió: autora del projecte.	Incorporar millores en les sessions posteriors.
	Visita d'exalumnes a durant les sessions de tutoria.	Al finalitzar cada sessió.	Observació classificada en ítems d'avaluació els quals inclouen cinc nivells de puntuació.	Autora del projecte.	Incorporar millores en les sessions posteriors.
Accions avaluades	Participació de l'alumnat al grup de Facebook ¹⁹ .	Última sessió.	Dos modalitats d'enquestes anònimes. Modalitat de participació i modalitat de no participació ²⁰ .	Alumnes de segon de batxillerat.	Incorporar millores. Mesurar el grau de satisfacció del projecte.
	Acollida de la primera sessió de presentació als alumnes ²¹ .	Al finalitzar la primera sessió.	Observació classificada en ítems d'avaluació els quals inclouen cinc nivells de puntuació.	Autora del projecte.	Extreure necessitats.
	Nivell de satisfacció dels alumnes, exalumnes i coordinadora de batxillerat.	Maig.	Observació, feedback dels comentaris, nivell de participació, actitud.	Autora del projecte.	Incorporar millores.

Font: Elaboració pròpia.

L'acció principal d'aquest projecte ha estat el contacte entre iguals amb els alumnes i els exalumnes de l'Institut La Serra, tant presencialment com a través del grup de Facebook com a

¹⁹ ANNEX 12. Models d'enquestes i resultats quantitatius.

²⁰ ANNEX 15. Enquestes contestades pels alumnes anònimament.

²¹ ANNEX 5. Ítems d'avaluació i resultats

plataforma d'acompanyament virtual. A través del seguiment del procés i de les enquestes, s'ha recollit la següent informació sobre utilitat d'aquesta iniciativa. Un total de 22 alumnes es van posar finalment en contacte amb l'autora del treball per sol·licitar informació i/o un exalumne per ajudar a decidir que estudiar al finalitzar el batxillerat. Les 17 enquestats que sí es van posar en contacte per sol·licitar exalumnes, manifesten que la meitat dels alumnes han contactat més d'una vegada i que sempre han aclarit tots els dubtes. Aquells que han sol·licitat l'exalumne, però que posteriorment no s'han posat en contacte, manifesten que ha estat perquè han considerat que ja havien buscat tota la informació necessària. En contraposada, la majoria dels alumnes que no han volgut contactar amb un exalumne ha estat perquè ja tenien clar que volen estudiar després de batxillerat, menys en 5 casos que no saben quina titulació escollir i 3 casos en que no saben si aprovaran segon de batxillerat.

En aquesta prova pilot, interessa saber quins elements haguessin fet augmentar la participació en el projecte. Centrant-nos en el grup de Facebook, tan sols 8 enquestats de 41 alumnes han manifestat que no han participat suficientment activament perquè han tingut clar que estudiar, i 4 alumnes diuen que no ho han fet perquè no tenen clar quins seran els seus estudis postobligatoris. En canvi, 8 alumnes els hagués agradat que hagués més interacció per part dels exalumnes i més informació detallada sobre carreres en concret. Altres resultats obtinguts han estat: oferta d'habitatges fora de Lleida, falta de temps, timidesa i activitats més dinàmiques. Finalment 6 dels enquestats manifesten que la informació ha estat apropiada. Aquestes dades es poden reflectir a través de la visualització dels vídeos, els quals 11 alumnes asseguren que no han vist mai cap dels audiovisuals, però 26 estudiants sí ho han fet.

A grans trets, les conclusions finals extretes de l'avaluació són les següents:

- La falta d'interacció per part d'alguns estudiants de segon de batxillerat es deu a una mancança d'orientació al llarg del seu recorregut acadèmic, ja que a un mes vista de deixar l'institut encara no tenen clar que estudiaran després.
- Cap alumne ha manifestat que el contacte amb exalumnes hagi estat envà, sinó que la majoria han contactat en diverses ocasions i aclarir diversos dubtes.
- La participació dels exalumnes ha estat molt satisfactòria. En nombroses ocasions han estat ells qui els han proporcionat la informació sobre els estudis que demanaven. També s'ha reflectit aquest èxit en les cartes escrites als alumnes, ja que han volgut transmetre bons consells per ajudar-los. Es pot afirmar que els

exalumnes han empatitzat amb els alumnes de segon per haver-se trobat en la mateixa situació uns anys enrere.

- S'ha complementat el PAT de l'Institut La Serra ja que les sessions dutes a terme no han inclòs cap element treballat en aquest.
- En general, hi ha una manca important d'expressió oral per part de l'alumnat de segon de batxillerat. A través de les sessions s'ha treballat per cobrir aquesta necessitat.
- La necessitat més destacada ha estat "la por a equivocar-se". Els resultats de la sessió indiquen que s'ha cobert aquesta necessitat de manera satisfactòria, a través de la reflexió que se'n va extreure.
- El principi metodològic d'aquest projecte ha motivat a l'alumnat a buscar més informació pel seu propi compte i reflexionar sobre aquelles preocupacions que els han anat sorgint durant el curs.
- Les xarxes socials constitueixen avui en dia una de les formes d'interacció més importants per als joves. El seu ús, combinat amb l'acció presencial, permet amplificar la informació rebuda a través dels diferents canals que tenen a l'abast i posar-se contacte amb temps real amb altres estudiants de qualsevol indret del món per fer intercanvi d'informació i experiències viscudes.

Aquesta prova pilot ha pretès complementar el PAT de l'institut, el qual és necessària la intervenció de tots els agents que el conformen per a que els alumnes construeixin un futur acadèmic i professional al llarg de la seva vida acadèmica. La falta d'orientació professional i acadèmica ha desencadenat en uns alumnes en que a l'últim curs de l'institut, encara no sàpiguen quins són els seus interessos o habilitats.

3. Conclusions

L'orientació és un procés que s'ha de treballar al llarg de tot el recorregut acadèmic. Centrant-nos en la secundària, cal reflectir en el PAT els elements, recursos i estratègies a dur a terme al llarg dels cursos per tal de que l'orientació esdevingui una acció integradora en la maduració i el desenvolupament acadèmic i professional de l'alumnat, tenint en compte les seves aptituds i motivacions de manera individualitzada.

L'Institut La Serra està situat geogràficament en la comarca del Pla d'Urgell, província de Lleida. Com a conseqüència de la seva baixa densitat, oferta menys quantitat de titulacions postobligatòries en comparació de comarques i províncies més poblades, i això comporta que els alumnes hagin d'anar més enllà en el seu plantejament sobre "què estudiar després de l'institut".

A través del PAT de l'institut i l'entrevista amb la coordinadora de batxillerat realitzada al primer trimestre, s'ha detectat que les accions orientadores estan centrades en donar informació als alumnes sobre les notes de tall i les ponderacions, i en portar ponents de diverses universitats del territori català a fer xerrades on es promou la institució en qüestió. Conseqüentment, a través del feedback rebut per part dels exalumnes participants en aquest projecte, i més tard amb els resultats obtinguts per part dels alumnes de segon de batxillerat, s'ha corroborat la necessitat de complementar el PAT de l'institut.

Fent referència als protagonistes d'aquest projecte, els alumnes de segon han mostrat una evolució favorable en quan a interès i desenvolupament del seu projecte professional al llarg del curs. Una de les necessitats més destacables detectades durant el segon trimestre, ha estat la dificultat que han mostrat a l'hora d'expressar les seves necessitats i/o desitjos i la dificultat o falta d'iniciativa per cercar informació sobre aquells estudis que auguren dur a terme. A l'hora de dissenyar les sessions, aquestes han esdevingut les principals motivacions i objectius en donar importància a la participació activa de l'alumnat en tot el procés. Així doncs, les principals deteccions i millores que s'han reflectit al finalitzar les sessions presencials, donen peu a afirmar que aquesta finalitat s'ha complert. Les principals conclusions extretes d'aquest procés i que corroboren la satisfacció dels seus resultats, han estat les següents:

- L'alumnat ha augmentat la motivació per cercar informació sobre allò que auguren continuar estudiant un cop finalitzin l'institut. Aquest increment es detecta durant el tercer trimestre, quan els alumnes deixen de tenir dubtes relacionats amb les assignatures que cursaran o quins centres educatius existeixen segons la titulació desitjada.

- S'ha augment de la participació en el projecte. Conseqüentment, ha repercutit positivament en que els alumnes reflexionin sobre els seus interessos. El grup classe es va mostrar tímid el dia de presentació del projecte, així com també els va costar manifestar les seves necessitats a través del grup de Facebook. No obstant, segons les enquestes contestades per 41 alumnes, a excepció de tres alumnes, tots han anat seguint les publicacions del grup. L'increment de participació també va augmentar per etiquetar diversos alumnes per a mostrar-los-hi informació d'interès.
- Increment de la participació en les sessions realitzades en l'aula. En la primera sessió interactuaven aquells que tenien un caràcter més segur, deixant en alguna ocasió en segon pla a altres companys més tímids. No obstant, en l'última sessió tots van participar de manera extensa, es van expressar amb èxit i van fer referència a l'ajuda rebuda per part dels exalumnes la presa de decisió.

Bibliografía

Álvarez Gonzalez, M. (2004). Los modelos de orientación en España: Presente y futuro. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía*, 15, 147-162.

Álvarez González, M. (2008). La madurez para la carrera. Una prioridad en la educación secundaria. *Revista Electrónica de Investigación Psicoeducativa*, 6, 749-772.

Álvarez González, M. (2009). Orientación profesional y género. En *Modelos explicativos de la Orientación Profesional* (pp. 48-72). Barcelona: Editorial Biblioteca Nueva.

Álvarez González, M., & Álvarez Justel, J. (2015). La tutoría universitaria: del modelo actual a un modelo integral. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (2), 125-142.

Álvarez González, M. y Bisquerra Alzina, R. (2006). *Manual de Orientación y Tutoría*. Madrid: Praxis.

Álvarez González, M. y Bisquerra Alzina, R. (2012). *Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos*. Wolters Kluwer Education.

Álvarez Pérez, P. R., & González Alfonso, M. C. (2005). La tutoría entre iguales y la orientación universitaria: una experiencia de formación académica y profesional. *Educar*, 36, 107-128.

Bisquerra, R. (1996). *Orígenes y desarrollo de la orientación psicopedagógica*. Madrid: Narcea S.A.

Bisquerra, R. (2006). Orientación psicopedagógica y educación emocional. *Estudios sobre educación*, 11, 9-25.

Diario Oficial de la Unión Europea. (2008). Recuperat de <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0082:0128:es:PDF>

Duran, D. (2006). Tutoría entre iguales: la diversidad en positivo. *Aula de Innovación educativa*, 15, 7-10.

Duran, D., & Vidal V. (2004). *Tutoría entre iguales: de la teoría a la práctica: un método de aprendizaje cooperativo para la diversidad secundaria*. Barcelona: Editorial GRAÓ.

Figuera, P., & Álvarez González, M. (2014). La intervención orientadora y tutorial en la adaptación y persistencia del alumnado en la universidad. *Revista de Orientación Educativa*, 54, 31-49.

Institut d'Estadística de Catalunya, Generalitat de Catalunya. (2015). <http://www.idescat.cat/emex/?id=251370&lang=es#h7fff>

Llei Orgànica 12/2009, del 3 d'octubre de 2009, Llei d'Educació de Catalunya.

Malik, B. (2002). *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica*. Proyecto Docente Inedito. Madrid: UNED.

Martín, X., Puig, J. M., Padrós, M., & Trilla, J. (2003). *Tutoria: Técnicas, recursos y actividades*. Madrid: Alianza Editorial.

Martínez, M., Arnau, L., & Sabaté, M. (2015). *Després de l'ESO què puc fer?: diagnosi i propostes per a l'orientació educativa de 12 a 16 anys*. (Estudi). Informes breus: Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat de http://www.fbofill.cat/sites/default/files/INFORMES%20BREUS%2056_WEB_sensecreusdetall.pdf

Molina Contreras. D. L. (2003). *Concepto de orientación Educativa*. Barinas: Unellez.

Narváez Sánchez, M. C. (2011). La motivación en los procesos educativos de orientación profesional. *Revista Digital de Innovación y Experiencias Educativas*, 40, 1-9.

Riat, J. (2007). *Manual de tutoría y Orientación en la diversidad*. Madrid, Pirámide.

Rodríguez Espinar, S. (2006). Función tutorial y calidad de la educación. En M. Álvarez González (dir.). *La acción tutorial: su concepción y su práctica*. Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE): Secretaría General Técnica.

Sánchez García, M., Manzano Soto, N., Rísquez López, A., Suárez Ortega, M. (2010). Evaluación de orientación tutorial y mentoría en la Educación Superior a distancia. *Revista de Educación*, (356), 719-732.

Sánchez García, M. (2013). *Orientación profesional y personal*. Universidad Nacional de Educación a Distancia: UNED.

Sobrado Fernández, L. (2007). *La tutoría educativa como modelo de acción orientadora: perspectiva del profesorado tutor*. (Estudio). Universidad de Santiago de Compostela, Santiago de Compostela.

Villayandre, A., & Pérez, J. (2000). Tutoría de iguales. En AA.VV, *Congrés d'Orientació Universitària* (pp. 233-241). Barcelona: EUB

PART 3

AVALUACIÓ I AUTOAVALUACIÓ

Avaluació

Poder dur a terme i implementar aquest treball, m'ha permès desenvolupar dos dels aspectes que m'han marcat durant el grau de pedagogia. En primer lloc, reflectir els meus aprenentatges a través del disseny íntegre d'un programa amb totes les parts que el componen; i en segon lloc, el contacte directe amb l'alumnat i les seves necessitats, concretament amb estudiants de segon de batxillerat. Aquest segon fet, m'ha ofert una visió més amplia sobre les dificultats que aquests tenen a l'hora de continuar estudiant. En la societat actual existeixen prejudicis referents a l'empenta dels joves en quan al seu futur acadèmic i professional, però realitzant aquest projecte he pogut reflexionar sobre la manca d'orientació i d'estratègies en que ens veiem emergits. A través de la indagació sobre l'orientació acadèmica i professional, l'acció tutorial i la transició acadèmica, i poder veure un Programa d'Acció Tutorial d'un centre, de més a prop, m'ha ajudat a crear un vincle i empatia amb adolescents que requereixen d'ajuda.

En quan al disseny del programa, se m'ha resultat la part més enriquidora de tot el treball. He aportat els coneixements treballats en nombroses assignatures de Pedagogia i això m'ha permès poder aprofundir millor en les necessitats específiques dels alumnes de l'Institut La Serra per la posterior programació, implementació i avaluació. Gràcies a tenir l'oportunitat de dur-lo a terme, he pogut reflexionar sobre la importància que cada part suposa en un projecte. És a dir, sense un anàlisi de necessitats complet, és difícil poder programar pensant exclusivament amb el *target* o un sector de població en concret. Sense uns objectius concrets, es dificulta l'avaluació, els resultats i/o la proposta millora. Durant la carrera, hem programat múltiples vegades, però la reflexió de la feina feta es quedava pobra en algunes ocasions per la falta del contacte amb la realitat.

La meva valoració personal sobre la meva dedicació i la implicació en aquest projecte esdevé positiva. He mantingut contacte directe amb vint-i-dos dels cinquanta alumnes de segon de batxillerat i els he dedicat i gaudit tot el temps que han necessitat. He invertit diverses setmanes en contactar amb exalumnes de l'institut per poder passar-los-hi el contacte als alumnes protagonistes, i mantenir contacte presencial amb les alumnes convidades. També he complert la meva premissa: *"totes les accions dutes a termes es basen en experiències i casos reals"*. Per mi era molt important ja que se'm suposa una creença transmetre a partir de vivències reals. Aquest treball m'ha omplert com a persona. El feedback obtingut per part de tots els participats ha estat un fet motivador que dia rere dia m'ha ajudat a avançar i donar-li voltes a com millorar i arribar a tots els alumnes.

No obstant m'he trobat amb dues dificultats. La primera ha estat en la disminució de participació durant l'últim trimestre. Els alumnes de segon van tenir molts exàmens durant aquest i no van estar tant actius en comparació al segon trimestre. Aquesta desmotivació se'm va contagiar a mi i als exalumnes, tenint una notable inactivació del grup de Facebook durant unes setmanes. En segon lloc, m'ha costat molt arribar als alumnes del batxillerat científic i tecnològic. Van mostrar ser uns alumnes amb els ideals molt clars en quan al seu futur acadèmic i professional però, alhora, tenir poca capacitat de reflexió i per tant, menys participació que els seus companys del batxillerat social i humanístic durant les sessions programades.

Davant d'aquestes reflexions, em sorgeixen dues propostes de millora: en un primer lloc, he sentit que un trimestre es queda curt per treballar l'orientació acadèmica i professional tenint en compte la poca orientació que han mostrat haver tingut aquests alumnes al llarg del seu recorregut acadèmic, per tant, caldria desenvolupar un programa d'acompanyament a la presa de decisió específic durant tota l'etapa del batxillerat. I d'altra banda, tal i com es diferencien el batxillerat social i humanístic i el batxillerat científic i tecnològic, també es podria crear un programa orientatiu diferenciat per les dues modalitats del batxillerat, així doncs s'esperaria poder arribar millor a tots els alumnes.

Per concloure, sento que he començat a formar part d'un àmbit poc indagat. La majoria d'estudis destinats a la transició acadèmica, parlen sobre la importància d'una bona orientació per a que posteriorment els estudiants no sentin frustració o decepció quan comencen una nova titulació i vulguin abandonar. Però el que no s'acostuma a contemplar és que els alumnes de regions amb poca densitat de població, se'ls hi suma altres aspectes a tenir en compte durant la seva transició acadèmica que els marcarà el seu futur professional. Com he esmentat en aquest projecte, les preguntes més freqüents que aquests alumnes es plantegen, estan referides a la capacitat d'adaptació fora de la residència familiar, referents a termes econòmics, l'elecció d'un centre fora de l'hàbitat de confort en cas que no s'oferti la titulació desitjada, o simplement, el plantejament de com serà començar una vida fora de casa. Per tant, l'orientació a rebre ha d'estar adaptada en el context de les comarques poc poblades. És aquí on rau el motiu i la satisfacció del resultat obtingut amb el *PAP D Bat La Serra*.

Autoavaluació

En aquest últim apartat faré referència a aquelles competències transversals que he desenvolupat al llarg del Treball de Final de Grau:

Competències transversals de la titulació:

- *Capacitat d'adaptació i aplicació del coneixement pedagògic en diferents contextos educatius i formatius:* tot el coneixement adquirit durant les diferents assignatures del grau les he adaptat al context educatiu de l'Institut La Serra.
- *Capacitat per transmetre el coneixement educatiu a diferents audiències:* en primer lloc, vaig "vendre" el projecte a la coordinadora de batxillerat per què acceptes la meua proposta sobre el programa d'acompanyament a la presa de decisió. Seguidament, vaig tenir que argumentar als joves exalumnes de l'institut el motiu el qual requeria la importància de fer aquest programa d'acompanyament a l'institut La Serra, per a què acceptessin participar. Finalment, he transmès coneixement a l'alumnat en relació a l'orientació a través de diferents recursos materials i humans.

Específiques de la titulació:

- *Coneixement i aplicació de les eines pròpies del diagnòstic, avaluació i anàlisi en Pedagogia:* he desenvolupat una avaluació de tot un programa i he analitzat les necessitats d'un col·lectiu en concret (els alumnes de segon de batxillerat) per a detectar les mancances a cobrir.
- *Habilitat en la recollida i interpretació de dades rellevants per emetre judicis reflexius sobre temes educatius i socials:* a través de l'avaluació del programa i les enquestes recollides dels alumnes de segon de batxillerat, he emès un judici crític sobre la problemàtica d'orientació acadèmica que l'Institut La Serra es veu immers.
- *Disseny, desenvolupament i avaluació de programes educatius i formatius per al desenvolupament personal, professional, social i cultural:* Ha estat la competència clau a desenvolupar en aquest projecte. De fet, esdevé l'objectiu principal del PAP D Bat.
- *Comprensió i valoració de situacions socials, culturals, econòmiques i polítiques per innovar i transformar en àmbits formatius i educatius:* a través d'aquest treball, he comprés que encara queda molta feina a fer per potenciar l'orientació acadèmica als instituts. Cal que hagi una transformació en aquest àmbit per que es prengui

consciència de que l'orientació ha d'estar potenciada en els instituts per a què els seus alumnes tinguin visió crítica sobre les seves virtuts i mancances a l'hora d'escollir una titulació acadèmica, així com estar informats de les múltiples opcions que tenen a l'abast a l'hora d'escollir una professió.

A grans trets, considero que he complert amb els objectius i competències que s'espera adquirir en el grau en Pedagogia, ja que dins de l'àmbit educatiu he pogut desenvolupar de manera professional totes les habilitats adquirides durant els quatre anys de carrera.